

Postimees

Uksiknumber 5 Rpn.

Tellimiskind kuus RM. 1.30. Adressi muutmine 20 Rpn. Leht ilmub 7 korda nädalas. Tellimise aeg: Tartu, Ülikooli 21/23, telef. 40-51, postk. 32. Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtt nats. E. K.-U. „Postimees“ kontoris kl. 8-15. Tartus, Ülikooli tn. 21/23, telef. 40-50, postk. 32, jooksevad arve Eesti Panga Tartu Osak. nr. 330. Tallinna kontor: Tallinn, Vene 1, telef. 418-25.

86. aastapäev

Nr. 35

Reedel, 6. veebruaril 1942

Tänast lehte 4 lk.

Algas suuennak Singaporele

Ägedad õhurünnakud Singapuri sõjalistele objektidele. Inglise kaitse nõrgeneb

DNB. Tokiost, 5. veebr. Eile kell 18 algas üdnepealung Singaporele.

DNB. Shanghai, 5. veebr. Üldpealungi kohta Singaporele teatatakse Domel agentuuri, et eile kella 18-st alates on saarekindlustused ja suurtükivägi raske tule all.

DNB teatab Tokiost: „Asahi Shimbun“ rindekorrespondent teatab, et seni on teostatud Singapuri sõjalistele objektidele 60 õhurünnakut. Ta lisab, et inglased kaitse tõhusus on suuresti vähenenud. Esimese õhurünnaku puhul inglased olid kasutanud 40 suurt helihelmitagataga patareid, kuma nende arv nüüd on vähenenud 20-le. Korrespondent ütles, et see asjaolu on üheks heaks tõendiks, et Jaapani pommid on tekitanud suurt hävingut Singapuri kaitseüksustele. Inglise asetavad nüüd tihti lennuväljadele puust lennukite imitatsioone, kuid jaapanlased ei lase ennast petta selliste trükkidega, kuna nad on teinud kindlaks fakti, et inglased on saarel kasutanud ainult 6 suurt ja 7 väikest lennukit.

DNB. Shanghai, 6. veebr. Singapuri neljapäeval välja antud ametlik Inglise kom-

münike teatab Singapuri frondil suurelatuslikest Jaapani vägede liikumistest lõuna suunas. Kommünikee lisab, et Jaapani õhujõud jätkasid laulatuslikke sügavrünnakuid, pommitades ning tulistades saart kuulipildujaid. Teadaanne kinnitab, et kahjud olvad „äärniselt tähtsusetud“. Ta lisab, et sadamas on rünnatud laevu Jaapani lennukite poolt. Suur tanklaev, mis olvad süüdatud põlema jaapanlaste poolt kahe päeva eest, põlevat veel praegu, ning et Singapuri olvad kohale ilmunud neljapäeval suuri Jaapani õhuküsi.

DNB teatab Tokiost: Vastavalt Tokios avaldatud ametlikule teadaandele on Jaapani mere-õhujõud kuni 27. jaanuarini tulistanud alla 57 vaenlase lennukit õhuvõitlustes Malaja, Sumatra, Jaava, Borneo ja teiste Lõunamere territooriumide kohal ning lisaks hävitanud maapinnal 91 vaenlase lennukit.

DNB teatab Shanghai: Ametlik Singapuri teadaanne mainib, et Jaapani kolmapäevaste õhurünnakute jooksul on saanud surma 41 ning haavata 138 isikut.

KAKS ÕHURÜNNAKUT

DNB. Tokiost, 5. veebr. Keiserlik peakorter teatab järgmist: Jaapani lennukid teostasid 3. veebruaril kaks suurt rünnakut Singaporele. Seejuures purustati kõik sadamaseadmed Kings Docki ümbruses ja tekitati suur tulikahju. Edasi ründasid nad sadamasse sõitvat vaenlase transportlaevade konvoit, veel üht suurt laeva, 3 kaubalaeva ja paljusid väiksemaid. Kõigile laevadele heideti pomme. Jaapani lennukid tulid vigastamatult tagasi oma lähtekohtadesse.

BILUGYUN LANGES

DNB. Shanghai, 5. veebr. Rangoonist teatatakse, et jaapanlased on vallutanud Bilugyuni ja mitu vähemat saart Salweeni jõe suudmes. See mitte ainult ei ohusta inglase seisukohti Salweeni jõe läänekaldal, vaid laevavahenduse Rangooniga langeb ühtlasi üha rohkem Jaapani kontrolli alla.

DNB. Tokiost, 4. veebr. Jaapani õhujõud sooritasid eile kaks rünnakut Toungo lennuväljale, mis asetseb 300 km Rangoonist põhja pool. Seejuures hävitati 5 vaenlase lennukit. Korduvalt pommitati tagajärjekalt ka Rangooni.

DNB. Amsterdamist, 5. veebr. United Press teatab Rangoonist, et Jaapani õhurünnakul Soerabajale on mereväe baasi ümbruses saanud surma ja haavata 238 inimest.

SINGAPURI SAATUS OTSUSTAMISEL

DNB. Tokiost, 3. veebr. „Yomiuri Shimbun“ märgib, et praegu võetakse Singapuri saatus otsustamisel. Leht hoitab uskumast, et Singapuri võiks langeda veepuudusel, sest linnas on 2-3 suurt veereservuaari ja ka veerikaid kaevusid, mille tõttu veel pärast võiks kindlus vastu pidada vähemalt 6 kuud. Kindluse kaitseks toidutagavaradest piisab samuti pikema ajaks, olgugi et linnas on hulk sõjapõgenikke. Et aga inglased ise arvestavad Singapuri peatse langemisega, selgub täsiast, et Londonis juba hakatakse vihjama selle suurtele raskustele, mis kindluse kaitsega on ühenduses. Kui inglased aga siiski on otsustanud Singapuri kaitsta, siis on seejuures mõeldudvaks prestiižiküsimus, mitte aga lootus tagajärjekaks vastupanuks.

RANGOONI RAADIOJAAM VAIKIB

DNB. Bangkokist, 5. veebr. Rangooni saatjamaal ei kuule enam neljapäeva hommikut saadik. Oletatakse, et jaapanlaste 4. veebruari õhurünnak saatjamaa purustas.

Inglased tunnistavad Salweeni jõe ületamist jaapanlaste poolt

DNB teatab Shanghai: Pärast seda, kui Briti autoriteetset ringkonnad olid kindlalt eitunud Salweeni jõe ületamist Jaapani vägede poolt Burmas, nad nüüd tunnistavad seda oma ametlikus teadaandes. Vastavalt ametlikule teadaandele olvad jõe ületamine toimunud „väga mitmes kohas“. Rangoonis ollakse täiesti teadlikud sellisest ületamisest tulenevast hädahooist. Rangooni peakorteri esindaja seletas neljapäeval: Me peame kaitsema Rangooni iga hinna eest. Kuid isegi Rangooni langemine ei tähenda veel kõikide looste kadumist. Esindaja lisas, et veelgi leiduks teisi võimalusi, et teostada varustuse saatmist Hiinasse.

Allveelaevad Uus-Meremaa rannikul

DNB teatab Shanghai: Uus-Meremaa valitsus teatas kolmapäeval Wellingtonist: Uus-Meremaa rannikule olvad tekkinud vaenlase allveelaevu. Suure Uus-Meremaa auriku „Monoval“ kapten teatas, et üks vaenlase allveelaev 4 meremiili kaugusel olvad suunanud tema laevale 2 torpeedot, millest ta olvad suutnud siiski vältida. Rünnak olvad toimunud Uus-Meremaa ranniku vahetus läheduses. Uus-Meremaa valitsuse teadaanded õnnelikult lõppenud esimese vaenlase rünnaku üle juhtakse tähelepanu asjaolule, et vaenlase allveelaev teostas rünnaku raske tormi ning tugeva vihma ajal.

Nõukogud kaotasid mitu lahingut

DNB. Berliinist, 4. veebr. Pärast seda, kui koondatud Saksa tuli 2. veebr. pani meie liinide ees seisma Nõukogude rünnakud mitmes kohas kirde pool Taganrogi, lahkusid meie jalaväesed kaevikust ja ründasid, hoolimata ägedast lumetormist, kommunistide üksusi. Raskest võitlusest paisati vaenlase laiali ja hoogsa löökidega puhastati kogu eelväli. Taanduvad punameelased võeti tõhusa koondtule alla. Teistes kohtades sooritasid Saksa väed, hoolimata raskest lumetuisest, tagajärgedaj rünnakuid. Toetatuna soomusautode ja suurtükiväest, löid jalaväelased vaenlase välja ühest asulast, mille see oli võtnud kahe rünnakuga abil. Vene rügemendid kaotasid lahingu ja nad hävitati peaaegu täielikult.

Pimendamisaeg

6. veebr. 1942 on kl 17.15 7.30
Verdunklungszeit
6. Febr. 1942 v. 17. 5 bis 7.30

treffer auf verschiedenen Einheiten. Der Untergang eines britischen Zerstörers ist wahrscheinlich.

Auf der Insel Malta griffen deutsche Kampfflieger-Kräfte unter Jagdschutz den Hafen La Valetta mit Bomben schweren und schweren Kalibern an. In Luftkämpfen ostwärts der Insel wurden ohne eigene Verluste drei britische Jagdflugzeuge abgeschossen.

Registreerige end Riigi tööteenistuseks Saksa riigis!

Riigi tööteenistuse registreerimise tähtaeg on pikendatud 9. veebruarini 1942. Riigi tööteenistuse Tartu piirkonna (Tartu, Võru ja Valga maakondade), värbamisbüroo asetseb Tartu piirkonnakomissari juures, Tartu, Ala tn. 35, telef. 41-24. Lähemaid teateid saab maakonna-, linna- ja vallavalitsustest.

Lugejatele!

Et ajutise terava paberinappuse tõttu ei ole võimalik lehte trükkida nii suurel hulgal, kui lugejaskond vajab, palume lugupeetud lugejaid lehte oma naabritele edasi anda, et võimalikult kõik, kes tahavad lehte lugeda, seda saaksid. Ühtlasi teame, et ajutiselt jätame ära pühapäevase numbrit. Nõnda ilmub „Postimees“ kuni paberikriisi lahendamiseni 6 korra nädalas. Et võimaldada ka nulle lehe jälgimist, kes juhuslikult ei ole saanud lehte osta, seatakse lähemal ajal üles lugemiskast, kuhu iga päev leht lugemiseks välja pannakse.

Nats. E. K.-U. „Postimees“.

Riigi tööteenistuse registreerimispunktis

- Tervist!
- Hei Hitler! Palun, mida soovite?
- Olen kuulnud, et eesti noormeesed olvad võimalus teenida üks aasta Saksamaal Riigitöteenistuses.
- Jah, see on õige. Soovite end üles anda?
- Mul on mõningaid küsimusi.
- Palun.
- Kuhu Saksamaa ossa meid saadetakse?
- Võite valida, millisesse maaossa te ise soovite: kas Põhja-, Lõuna-, Lääne- või Ida-Saksamaale.
- Kas meid saadetakse frondile või valitatud aladele?
- Ei. Teie ülesandeks on õppida tundma Töteenistust tema rahuaegseis ülesandis. Töteenistus on rahu-, mitte sõjaorganisatsioon. RAD-i rakendamine sõjalistesse ülesannetesse on hädavajalikkus, on nõue, mille see suur sõda seab kõigile saksa isikule ja kõigile saksa organisatsioonile. Teie aga oma Saksamaal viibimise vältel peate nägema ja kaasa elama rahulikele Saksamaale.
- Kas meie, eestlased, jääme ühtekokku?
- Igas rühmas, kus leidub eestlasi, tuleb neist moodustamisele 16-meheline jagu.
- Millist tasu me saame?
- Töömees ei saa mingit palka. Töteenistus on autenistis ja autenistis pole tasuline. Teil on tasuta korter, toit ja riietus. Taskurahana saate päevas 25 Rpf.
- Kas RAD-s tuleb palju töötada?
- Töö juures pole tähtis, kui palju või vähe. Töteenistus peab kasvatama igaüht õiglasele austustundele kehalise töö vastu. Kolmel päeval nädalas töötatakse 8 tundi. Tööga peab noormees saavutama tiheda side-

me oma kodumaaga mulla ja pinnaga, et tunda austust maa vastu, kus ta elab ja milline teda toidab.

- Kuidas majutatakse RAD-i mehed?
- RAD-i kodud, milledeks on puumajad, asetsevad eriti looduskaunites kohtades, Osa-kodud koosneb neljast rühmast, 4-8 meest, rühm neljast jaost. Iga rühmal on oma puu-maja, iga jaol oma tuba.
- Kas RAD-is harrastatakse ka kehalist kasvatust?
- Väga! Riigi Töteenistus, nagu ütleb Juht, on rahvuse suureks kooliks, mille teevad läbi kõik noored sakslased. Kehalised harjutused elivad kasvatuses tähtsat kohta. RAD-is harrastatakse kõiki spordialasid, kusjuures eriti eelistatud on võistlusmängud.
- Kas meil on ka vaba aega?
- Jah, iga päev. Vaba aeg või vaba õhtu toob töömehe pingutustele lahendamise. Siis võib ta kirjutada kirju või lugeda. Igal osakonnal on hea ja suur raamatukogu. Samuti võib töömees kaastalaste muusika või pühenduda oma eriharrastustele, igaüks nii, kuidas talle meeldib. Kolmapäeval, laupäeval ja pühapäeval on lubatud käigud väljapoole töteenistuskodust.
- Kas saame ka puhkust?
- Jah, olles teeninud RAD-s ühe poolaasta, saate tasuta puhkussõidu kodumaale.
- Kas ühe aasta pärast saame tagasi tulla Eestisse?
- Jah, peale üheaastast Saksamaal viibimist olete teie Idapiirkonna töteenistuspiioneerid. Kojujõudmisel juustate te Saksamaal ilust ja vaheldusrikkusest ning rahvusotsialistliku Saksamaa õnnistustest üritustest.

Soome sõjateade

Helsingist teatab DNB: Soome neljapäevane sõjateadaanne kõlab järgmiselt: Maarindel on rasked jalavärelvad võtnud vaenlase tule alla ning täistabumustega hävitanud mitmeid kaitseasendilise ning purustanud kindlustusi. Aunuse maakitsusel oli kahurväe tegevus kohati elav. Seal löödi tagasi kahe väikesa vaenlase üksuse katsed ligineda meie seisukohtadele.

Lennuväe aktiivsus idarindel

DNB. Berliinist, 6. veebr. Nagu neljapäeval kompetentsetest ringkondadest teatati, on Saksa õhujõud kogu idarindel tugevate jõududega võtnud oma maavõitlustest. Väga tugevad Saksa lennuüksused ajasid laiali julgete sügavrünnakutega idarinde põhjaosas vägedes koondisid ning hävitasid mõningad jalaväe kolonnid. Õhuvõitlustes tulistati alla 6 Nõukogude lennukit. Karjalas katkestati Murmani raudtee pommitabumustega. Saksa hävitajad purustasid mitu vaenlase veoautot.

Pommitati jätkuvalt Leningradi

DNB. Berliinist, 6. veebr. Nagu asjatundvalt poolt seletatakse, jätkus kolmapäeval Leningradi sõjaliste eesmärkide pommitamine Saksa kahurväe poolt. Saavutati tabamusi tööstusele ning sõjalistele eesmärkidele.

Enamlaste hirmuteod saksa vangide kailal

DNB teatab Berliinist: Teispäeval saabus siia sõnum, mis jutustab kommunistlike elajate hirmsast, Saksa vägede poolt paari päeva eest kindlaks tehtud roimast, mis oli toimunud väikeses Jazevo linnas juures Shachova sektoris, idarinde keskosas. Metas leiti viis Saksa sõdurit, kes olid roovitud paljaks ning seotud puude külge ning külmunud surnuks. Külmunute vaatlemisel selgus, et bolshevikud olid sakslastelt enne nende kinnistumist võtnud ära kõik soojad riided, nagu sinelid, villased vestid, sallid ja sokid. Jazevo elanik tunnistab, et ta oli näinud oma silmadega, kuidas Nõukogude sõdurid olid ajanud oma ees sakslasi, pekses neid pussipäradega, ning pärast seda, kui nad olid võtnud neilt ära villased riided, olid kalkanud nendele mitu ämbrit vett, nii et nad püüklge seotuna olid külmunud lühikesa aja jooksul.

Uusi vabatahtlikke Prantsusmaalt

DNB. Vichyst, 2. veebr. Prantsusmaa okupeerimata osas on viimasel päeval end vöitluseks kommunisti vastu jälle hulk vabatahtlikke üles andnud. Uued Prantsuse leegionid luuakse ka Lyons ja Marseille's, kust nad saadetakse kogumiskohta Versailles'sse.

Riigimarssal Goering lahkus Itaaliast

DNB teatab Roomast: Kaheksapäevase külastäigu järel lahkus riigimarssal Goering kolmapäeval õhtul Roomast, et sõita tagasi Saksamaale. Enne oma ärasõitu võttis ta kolmapäeva hommiku poolt vastu Itaalia õhujõudude riigisekretäri Fougieri, arutasid temaga Saksa ja Itaalia õhujõududele ühiselt hüvitavaid küsimusi. Seoses nende läbirääkimistega külastas riigimarssal Goering riigisekretär Fougieri saatel Itaalia talihõujõude. Külastamiskohal tervitas riigimarssalil lennukil kohale sõitnud Sees. Sees selle külastusega toimus Itaalia õhujõudude esinemised, mis kestsid kuni hilise õhtupoolikuni. Õhtul viibis Herman Goering ühes saksa ja itaalia õhvitseridega ning riigi juhtivate parteitegelastega vastuvõtul, mille korraldas riigimarssal Kesselring.

Algasid Saksa-Soome majandusläbirääkimised

DNB teatab Helsingist: Helsingisse saabus neljapäeval Saksa majandusliku delegatsiooni juht minister Schurme, kes peab alustama majanduslike läbirääkimisi Saksa ja Soome vahel. Intervjuu ajakirjandusele Schurme avaldas rahuldust, et tal on jälle võimalus alustada läbirääkimisi Helsingis, mis kestavad 10-14 päeva. Schurme seletas, et ta on vöendunud läbirääkimiste toimumisest samas sõbraliku koostöö vaimus nagu enne. Ta lisas, et Saksa on valmis igati aitama Soomet ning tuleb püüda kõrvaldada mõlema riigi kaubandussuhetest kõik takistused.

EGIPTUSES SUUR POOLEHOID NAHAS PASHALE

DNB teatab Ankarast: Nagu teatatakse Kairost, toimusid seal neljapäeval suured rahvademontstratsioonid Waidi-erakonna juhi Nahas Pasha auks, kellele üsaldati ühe Egiptuse valitsuse moodustamine. Meelevaldajad hüüdsid lakkamatult: „Kaua elagu Nahas Pasha!“

NOUKOGUD IGNOREERIVAD LÄBIRÄÄKIMISI SOJAVANGIDE OLUKORRA ÜLE

DNB teatab Berliinist: Nagu teatati Saksa kompetentsetest ringkonnast, on kõik pingutused, mis on tehtud diplomaatlikul teel, et parandada Saksa ja Nõukogude sõjavangide olukorda, osutunud asjatult Nõukogude ignoreerimise tõttu. Saksa poolt selleks astatud diplomaatlikud sammud on jäänud vastamata venelaste poolt.

POGENENUD KREEKA KUNINGAS JÄAGU INGLISMAALE

DNB. Ateenast, 4. veebr. Kreeka suletud poliitiliste parteide endiste juhtide koosolek otsustas igati takistada Kreeka ekskuninga Georg II tagasitulekut sõja lõppedes. Sellest koosolekust osavõtnud kuningriiklaste partei liikmed kiitsid selle resolutsiooni heaks.

Inglaste taganemine jätkub ka Dernost ida pool

Jaanuari jooksul võeti P.-Aafrikas 3500 vangi. Õhurünnakud Maltale jätkuvad edukalt

DNB. Roomast, 6. veebr. Itaalia sõjajõude ülemjuhatus teatab: Teljeriikide sõjajõud on läbistanud Derna ning jätkavad vaenlase jälitamist ida suunas. Kuni 31. jaanuarini võeti Kirenaika võitlustes 3500 vangi ning hävitati või saadi saagiks 370 tanki ja 192 kahurit.

Tihedas koostöös maajõududega pommitasid õhujõud korduvalt taganeval vaenlase kolonne ning vaenlase tagamaad ja tekitasid tulikahjusti ning hävingut. Itaalia ja Saksa õhujõudude rünnakoperatsioonid Malta vastu

USA rannikul uputati jälle 6 laeva

Sollumi ligidal uputati Inglise hävitaja. Inglise suur allveelaev „Triumph“ kadunud. Suured laevastikukaotused tekitavad Londonis muret

DNB. Berliinist, 6. veebr. Juhi peakorteriist.

Sõjavägede ülemjuhatus teatab: Idarindel purunesid arvukad Nõukogude rünnakud raskete kaotustega vaenlasele. Oma vasturünnakutel saavutati kohaliku edu. Väste keskosas piirati üks vaenlase väeüksus ümber ning hävitati.

Õhujõudude üksused sooritasid edukalt rünnakuid vägede koonduskohtadele, marssivale kolonnidele ja vaenlase lennukikohtadele.

Põhja-Ameerika idarannikul Saksa allveelaev uputasid 6 vaenlase kaubalaeva kokku 47.000 brr. suuruses, nende seas ühe auriku 15.000 brr. suuruses.

Põhja-Aafrikas jätkus vaenlase jälitamine üle Derna ida suunas. Võitlusiennukid ajasid lalali Inglise kolonne lääne pool Tobruki ja pommitasid vaenlase taganemisteid.

Seniste teadete järgi Saksa ja Itaalia väed võitsid Kirenaika võitlustes jaanuariku jooksul vangi 3500 inglasi ja said saagiks või hävitasid 370 tanki ja 192 kahurit.

Saksa allveelaevad ründasid Sollumi juures üht hävitaja poolt kaitstud Inglise konvoit. Saavutati mitmeid torpeedotahumusi laevadele. Tõenäolik on ühe Inglise hävitaja hukkumine.

Malta saarel ründasid Saksa võitluslen-

nukid hävitajate kaitse all La Valetta sadamast raskeimakaliibriliste pommidega. Õhuvõitlustes saareid ida pool tulistati ilma oma kaotusteta alla 3 Inglise hävitajat.

DNB teatab Stokholmist, 6. veebr. Neljapäeva õhtupoolikul teatas Inglise admiraliteet ametlikult, et üks suurimaid ja moodsamaid Briti allveelaevu „Triumph“ on hukkunud. See allveelaev kuulus 11 suure „Patrol“ tüüpi allveelaevade hulka, mis konstrueeriti 1937-1940 ning ehitati osalt alles sõja ajal. „Triumph“ oli 1090 tonni suur. Meeskonna saatus kohta ei teatanud inglased midagi, nii et tuleb arvestada 60-mehelise meeskonna täieliku hävinemisega. Sellest allveelaevade klassist on seni kadunud „Tartan“, „Thistle“, „Triad“, „Triton“ ja „Tetrarh“, nii et nüüd on hävinenud enam kui pool „Patrol“ klassi allveelaevadest.

DNB Stokholmist, 6. veebr. Londoni sõjalised ning eriti laevanduse ringkonnad vaatlevad murega Saksa allveelaevade poolt uputatud Briti ja ühendriikide tonnaaži uut tõusu. Nagu Londoni hääliinformeeritud ringkondadest kuuldu, kutsutakse kokku salajane parlamendi istung kõigi laevandusega seoses olevate probleemide lahendamiseks, kuna inglased on kriitiline: See salajane istung toimub lähemal ajal.

Itaalia ajaleht sõjalisest seisundist Põhja-Aafrikas

DNB teatab Roomast: Virgilio Gayda seletas neljapäeval „Giornale d'Italia“, kommendeerides sõjalist seisundit Põhja-Aafrikas: Kogu Briti ofensiiv Liibias on olnud asjata, kuna selle ofensiivi tõttu Briti valitsus ja Briti ülemjuhatus jättis hoolituse kaitse Väikesa ja India ookeanis. Tähtes purustada teljeriikide jõude Põhja-Aafrikas ning kindlustada oma positsioonid Vahemeres — mis moodustab lühima tee Indiassse —, nad on kaotanud Hongkongi ning kaotamas Singapuri. Oma ofensiivi pääsimiseks Liibias nad on asetanud hädahoitu Austraalia põhjaranniku ning India lõunaranniku. Nii nad on riskeerinud kogu India ookeani kaitse ning kallale tungistusemiga, millele nad on ohverdanud palju energiat ning miljardide naelu.

Gayda avaldab arvamist, et suured Inglise sõjamaaterjaliload, mis vastavalt Churchill väljendusele olid pärit Briti India ja

Ühendriikide allikatest, on suurelt osalt hävitatud.

Samuti näib, et vastavalt viimaseaegsele arengule Inglismaa võib arvestada Ühendriikide abiga Euroopa ja Aafrika sektoris võlga vähemal määral. Põhja-Aafrika võitlustele olvad isoomulikul kokkupõrge Itaalia ja Saksa mehhaniseeritud jõudude ja Briti varustuskolonnide vahel ida pool Baraet, kus inglased pärast lühikest võitlust langesid esimestele saagiks.

Varustuskolonnid juht rääkis, et ta oli saadetud välja varustama Inglise sõjajõude, kellega kontakti saavutamine oli taganemise jooksul raskeenenud. Kuigi ta otsis läbi suured alad, ta ei leidnud mingit jälgi nendest Inglise väeosadest. Nende otsingute jooksul ta olvad tulnud arvamiselt, et Inglise kaotused on palju suuremad, kui ta ülemused tunnustasid. Ta mõnias, 7-mes India brigaad olvad täielikult hävitatud.

Handelsschiffe mit zusammen 47.000 BRT., darunter einen Dampfer von 15.000 BRT.

In Nordafrika wurde die Verfolgung des Feindes über Derna hinaus nach Osten fortgesetzt. Kampfflugzeuge zersprengten britische Kolonnen westlich Tobruk und bombardierten die Rückzugsstrassen des Feindes. Nach den bisherigen Meldungen wurden bei den Kämpfen in der Cyrenaika im Laufe des Januars durch deutsche-italienische Truppen 3500 Gefangene eingebracht, sowie 370 Panzerwagen und 192 Geschütze erbeutet oder vernichtet.

Deutsche Unterseeboote griffen vor Sollun: einen durch Zerstörer gesicherten britischen Geleitzug an. Sie erzielten mehrere Torped-

Wehrmachtbericht

Aus dem Führerhauptquartier, 6. Februar. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der Ostfront scheiterten zahlreiche sowjetische Angriffe unter schwersten Verlusten für den Gegner. Eigene Gegenangriffe führten zu örtlichen Erfolgen. Im mittleren Frontabschnitt wurde eine feindliche Kräftegruppe eingeschlossen und vernichtet.

Verbände der Luftwaffe führten erfolgreiche Angriffe gegen Truppenreitstellungen, Marschkolonnen und Flugstützpunkte des Feindes.

An der Ostküste von Nordamerika versenkten deutsche Unterseeboote sechs feindliche

Tartu kriminaalkohtul juba 4000 asja arutada

Võimalus nõukogude-aegsete süüdistusajade uuesti ülesvõtmiseks

Tartu kriminaalkohtu vanemalt kohtunikult saadud andmete järgi on see kohus tegutsenud juba 4 kuud. Mõeldud aasta lõpuks, s. o. kolmekuise tegevuse kestel, on sisse tulnud 2619 asja, neist Tartus 1265, mis enamasti ka seismal aastal on läbi arutatud. Jaanuaril jooksul on ringkonnas sisse tulnud juba üle 1000 asja, nii et kohtusajade üldarv Tartu kriminaalkohtus tõuseb ligi 4000-ni.

Selle kohtu tegevuspiirkonda teatavasti kuulub peale Tartu linna ja Tartumaa ka Valga-, Võru- ja Peterimaa ühes linnaga. Kohtunike koosseisu kuulub kokku 16 isikut, nendest 10 tatab väljaspool Tartumaad kuus.

Algul andis kohtule rohkesti tööd sõja-aegsed asjad, peamiselt riisumised, kuna sõja-ajal olid segasest olukordast tumele järele jättesid paraja aja oma alatu instinkti rahuldamiseks, kasutades oma naabrite äraolekut, rüüstasid nende kortereid ja samuti kirstid, mis olid äärmiselt poolt juba osaliselt rüüstatud. Võrdlemise suurt arv on sisse tulnud ka erasüüdistusi, mille põhjuseks paljudel juhtudel on solvamisest poliitilisel alusel.

Viimasel ajal on kohtule sisse antud rohkesti palveld bolševikeaegsete kohtusajade uuesti ülesvõtmiseks. Teatavasti nõukogude-aegsed kriminaalkohtu otsused loetakse üldiselt tühisteks, kui nad oma põhjendustes või karistamäärades on vastuolus Eesti õigusega või terve õigustundega. Ei vaadatud ju kommunistide valitsemisajal kohtusajale alati niivõrd õigustunde kui poliitilist seisukohta. Seepärast igaküls, kes leiab, et temale nõukogude ajal määratud karistus ei ole õiglane, võib taotleda oma süüdistusaja uuesti ülesvõtmist ja kohus arutab asja siis uuesti läbi

endiste Eesti-aegsete kriminaal- ja kriminaalkohtupidamise-eadustikkude alusel. Ühenduses sellega võib mõnigi asi tulla üldse lõpetamisel põhjusel, et kehtiva seaduse järgi ei saadaks tegevus süüte tunnuseid.

Seadus võimaldab kriminaalkohtul määrata karistuse sunnitud, vangimaja kuni 15 aastani raskematel juhtudel ja rahatravi või aresti kuni 6 nädalat kergematel juhtudel. Ka võib rahatravi ja vabaduskaotust koos määrata ning lisaks sellele määrata teatud varaliste esemete äravõtmist, näiteks võib spekulandi ära võtta tema hobuse ja sõiduk jne. Samuti võib kohus keelata teatud kutsealadel eadastõttamise, kui isik oma kutsealal on toime pannud määrusevastase teo. Istungid peab Tartu Kriminaalkohtu tarviduse järgi ja nädalas läbisegi 8–12 kohtuistungit kahes kohtusaalis. Töödada tuleb eramajas ning ruumid ei ole päris kohased kohtusaalusele, kuid rahvas ja ametkond teavad, et kõigil tuleb oma ülesandid täita erakordsetest oludest ja sõjalukorras aru saades.

Kriminaalkohtu kõrval töötavad Tartus ka kinnistamiset, mis uuesti sisse seadud juba 10. oktoobrist läinud aastal. Kinnistamiseti eesmärgid on piiratud kinnistamiseti arhivide kogumise ja korraldamisega, millest osa oli bolševikkude poolt Valka saadetud. Järelejätmistest ilmneb, et rahval on nõudmine ka tsiviilkohtute järele, eriti vajatakse seda alimentide, päranduse ja abielulahutuse asjades lahendamiseks. Tõenäoliselt toimub lähemal ajal kohtute ümberkorraldamine, siis lähevad käiku ka tsiviilkohtud, kui mitte terves ulatuses, siis vähemalt elulisemate vahetunde lahendamiseks. J. E.

Metsavedudele 30.000 hobust

Küttekriisi lahendamise aktsiooni puhul rakendatakse üle maa metsavedudele pidevalt 30.000 hobust. Vedude üldkorraldajaks on Majandus- ja Transpordidirektoriumi transpordijärgi liiklusvalituse kohalikud teotolitsused, kes vallavalitsuste kaudu iga päev saavad vedotöödele kuni 30 prots. maakondade tööhobuste arvust.

Sellest veel suurema hobuste hulga kasutamise pole aga teostatav, kuna õhugaestel metsavedudele tuleb hobuste omanikel sooritada ka mitmesuguseid muid kohalikke vedusid. Praegu on vedudele rakendatud juba 8000 hobust.

Aktsiooni korras tuleb hobuste omanikel veokohustuse täitmisele asuda juba 9. veebruaril, s. o. päev enne metsareale hoogtööde algust, kuna hobusemeestel tuleb suuremate kauguste puhul sõidutada lisatööliisid töökohale.

Võrdset põllupidajatega tuleb veokohustus ka linlastest veokite omanikele, kes esmajoones rakendatakse linnade küttematerjaliga varustamise vedudeks.

Kõigile vedudest osavõtjale makstakse tasu riigimetsade valituse normide alusel. Juhul, kui vedudest osavõtja veohobuse või veokiga juhtub õnnetus, tagatakse tasuta ravi või parandus, kuna hukkumise korral makstakse looma ja veoki eest vabaturu tasemele vastav hind.

Vedudeks suurematele kaugustele väljajätkutatud hobustele loetakse ka sõbmisvõimalused. Kohalikul metsavedu lõpetatakse 1. aprilliks, et põllutööde hooaja eel hobustele anda võimalus puhkuseks ja kosumiseks.

Õppetöö algus Võru Gümnaasiumis

Tingituna ruumide kriisist ja remondist, algas Võru Gümnaasium õpetegevust tublisti hilinevut. Avaaktus toimus esmaspäeval, 2. veebruaril endias II algkooli ruumes, kus gümnaasiumi kahe vahetuse esialgu ka töötama hakkab. Aktus algas valmulkul täitvase pastor A. Hinnoli ja preester I. Randvere, kes koostööd pühitsesid. Pikema kõnega esines gümnaasiumi uus direktor Felix Pelttari. Sellele järgnevalt toid tervitust Võru maavanem J. Saastina, linnapea A. Mõlter ja maakoolivalituse poolt J. Noormets. Piduulik sündmus lõppes rahvushümniga.

Võru Gümnaasiumi pere on kaotanud oma ridades 4 kütitudat õpetajat perekondadega ja 22 õpilast.

Õige külmimine

Igas majapidamises on võimalusi kütteinete suureks kokkuhoiaks

Praegusel ajal, kus kütteinete-tagavarad on piiratud, on tarvilik võtta tarvitusele kõik abinõud küttekulude vähendamiseks. Kütteinete tuleb hoida kaitsetult sademete eest ja kütisel tarvitada võimalikult kuiva kütteinat. Puuhulad ei tohi olla liiga pikad, soovitatav mitte üle 0,5 m, ainult õige suurte ahjuude juures võivad puud olla kuni 0,75 m pikad. Samuti peavad olema puud paraja ja võimalikult ühtlase jämedusega. Keskmise suurusega ahju jaoks tuleb kasepuud näiteks järgmiselt lõhkuda:

lõhkumata jäävad kuni 10 sm läbimõõduga puud, 10 kuni 1 sm läbimõõduga puud lõhkuda pooleks,

14 kuni 18 sm puud neljaks, 18 kuni 21 sm jämedad puud kuueks jne. Väikestes ahjades peavad puud olema peenemad ja õige suurtes ahjades jämedamad, kui siin näitena toodud. Samuti peavad oksapuid olema jämedamad kui kased või lepad. Puud tuleb asetada ahju koldesuu ligilähele ja mitte taha ning liisatult üksteise peale (mitte risti-rästi), jättes aga siiski põlemisohule küllaldase juurdepääsu. Esiteks pannakse koldesse peenemad puud ja nende peale järk-järgult jämedamad.

Süütamine

Puude süütamine tuleb korraldada nii, et need hakkaksid koke intensiivselt ja võimalikult kogu ulatuses põlema. Süüte jaoks jätetakse väike pesake, mille põhjaks on koldepõhi. Ärge olge hooletud süütepuude kuivatamisega ja laastude ning peergude valmistamisega, samuti ärge olge nende tarvitamisega liiga kokkuhoidlik — see säästab teile puude mitte-süütmisest tekkivat pahurat tuju ja aitab ühtlasi ka puud kokku hoida.

Kütmine

Kui puud on süttinud, tuleb reguleerida õhu juurdevoolu vastavalt tarvidusele. Kui õhu voolab koldesse liiga palju, siis alandab see põlemistemperatuuri, isearnis puude valetsi ahju asetamise puhul. Suurem soojuskadu tekib aga selles, et ahju läheb palju

ülieliseet külma õhu ja kasutult viib korstnasse palju soojust. Kui õhu läheb koldesse vähem, kui seda põlemiseks tarvis, siis tekib nõndanimetatud mittetäielik põlemine, mille tulemuseks on tume tuli ja suitses korstne. Normaalse põlemine on siis, kui leek on hele — petrooleumilambi leegi sarnane. Ka liigse õhu tagajärjel on leek tume.

Ahju kütisel võib eraldada kolm perioodi. Esimene periood — puude süütamine. Teine periood — puud on täielikult süttinud ja põlevad suure leegiga. Ohutavardus on sel jargul kõige suurem. Kolmas järk — puud on juba suuremalt osalt põlenud sööks. Kuna kütteinat on vähe järele jäänud, on ka õhutarvitus väiksem kui eelmisel perioodil. Vastavalt puude põlemisperioodile reguleeritagu koldesse juhitavat õhuhulka.

Kütmise lõpp-perioodil tuleb puutukke klopida ja söed ning tukid tõmmata ahjusuu ligilähele võimalikult kõrgesse kihti. Seda toimingu tuleb teha kiiresti, et ahju üks kauaks lahti ei jää. Ei ole otstarbekohane liiga sagedasti puud kohendada, vaid kohendada üksnes tungival vajadusel.

Kui puud on süttinud, tuleb ahjusuu sisse mine üks täielikult sinni panna. Arvamine, et lahtisest ahjusuuist väljajärgv soojust suurendab kütteenefekti, on täiesti vale. Enamalt jaolt on korstna tõmme liiga suur, ja seetõttu tuleb ahju voolavat õhuhulka siibriga vähendada, kujujuures ahju välamine üks jätetaks täiesti lahti. Siibriteta ahjuude juures välisukse koomale lükkamisega tihti tuleb välisukse niivõrd koomale lükata, et ukse ja raami vahele jääb ainult ühe sentimeetri suurune vahe. Olge sellega aga ettevaatlik ja veenduge, et ei teki õhupuudusel mittetäieline põlemine.

Kui puud on süttinud, tuleb ahjusuu sisse mine ahjuüks kinni, siis ka suure „tõmbe“ juures (täielikult lahtise siibri või täielikult avatud välisukse korral) toahjudes kütisel kuivade puudega liigse õhu hädaõhtu ei ole, aga suure tõmbe juures põlevad puud liiga

Lõppeksamite tähtajad

TARTU ÜLIKOOI MAJANDUSTEADUSKONNAS

VEEBRUARIS, MÄRTSIS JA APRILLIS
Majandusgeograafia ja valitud peatükid majandusgeograafias 10. veebr.; 3. 24. märtsil ja 14. 28. aprillil. Majandusgeograafia 28. veebr.; 28. märtsil ja 28. apr. Majandusmatemaatika, finantsmatemaatika ja matemaat. statistika elemendid 26. veebr.; 26. märtsil ja 29. apr. Rahvamajanduspoliitika üldk. ja eriküsimused rahvamajanduspoliitika 26. veebr.; 26. märtsil ja 30. apr. Raamatupidamise üldkursus ja kaubanduskirjavahetus 23. 26. veebr., 23. 25. märtsil ja 20. 27. apr. Raamatupidamise erikursus ja kameraal-raamatupidamine 19. veebr., 19. märtsil ja 23. apr. Tsiviilõigus 10. 17. 26. veebr., 17. märtsil ja 21. apr. Kaubandusõigus 12. 19. 27. märtsil ja 10. 17. 24. 31. märtsil ja 2. 9. 16. 23. 30. apr. Finantsõigus 28. veebr.; 28. märtsil ja 28. apr. Üldine käitsemajandusteadus, kaubanduskäitsemajandusteadus, tööstuskäitsemajandusteadus 5. 12. 19. 26. veebr.; 5. 12. 19. 26. märtsil ja 9. 16. 23. 30. apr. Kaubateadus üld- ja erikursus 17. veebr.; 17. märtsil ja 16. apr. Pangandus-kindlustusajanduse üld- ja erikursus, bilansianalüüs ja revisjonaal-ajandus ja ühtsustajandus 26. veebr.; 26. märtsil ja 30. apr. Majanduspsühholoogia 27. veebr.; 27. märtsil ja 27. apr. Kindlustusmatemaatika 26. veebr.; 26. märtsil ja 29. apr. Majandusliku õpetuse ajalugu 23. veebr.; 23. märtsil ja 27. apr. Inglise keel 26. veebr.; 26. märtsil ja 8. 29. apr. Saksa keel kokkuleppel õppejõuga. Teoreetiline rahvamajandusteadus kokkuleppel õppejõuga. Finants-teadus üld- ja erikursus kokkuleppel õppejõuga. Statistika — kokkuleppel õppejõuga.

Eksamite registreerimine toimub Majandusteaduskonna dekanadis, Ülikooli t. 44, telef. 31-16, kogu semestri kestel.

Kokkuleppel õppejõududega on eksamite sooritamise ka teistel tähtaegadel võimaldatud.

Lõppeksamite tähtajad õigusteaduskonna lõpetajale

(Tähtajad veebruarikuul lõpuni)

Tsiviilõigus (prof. Ius): 10. 17. 26. Kriminaalõigus (prof. Leemant): 11. 18. 27. Finantsõigus (prof. Maim): 10. 17. 26. Rahvusvaheline õigus (prof. Kaasik): 14. 21. 28. Kriminaalprotsess (prof. Leemant): 11. 18. 27. Tsiviilprotsess (prof. Uueto): 9. 16. 23. Haldusprotsess (prof. Maim): 10. 17. 26. Kaubandusõigus ja -protsess (prof. Nurk): 12. 19. 27. Võrdlev eraõigus (prof. Leemant): 11. 18. 27. Kriminallistika (6p. Omap): 16. Roma eraõiguse süsteem (prof. Ein): 7. 14. 21. 28. Riigioigus (prof. Maim): 10. 17. 26. Haldusõigus (prof. Maim): 10. 17. 26. Töö- ja sotsiaalkindlustusõigus (prof. Nurk): 12. 19. 27. Õigusteaduse metodoloogia (prof. Uueto): 9. 16. 23. Eestimaa õiguse ajalugu (prof. Uueto): 7. 14. 21. 28. Majandusteadus (mag. Ronimois): selgub edaspidi. Üldine ja õigusalade statistika (prof. Leemant): 11. 18. 27.

Kokkuleppel õppejõuga on võimalik ka muul ajal eksamille tulla.

TALLINNAS VALMISTAB 17 KÄITIST METSATÖÖLISTE VARUSTUST

Metsatööde aktsiooni edukaks läbiviimiseks on Majandus- ja Transpordidirektoriumi algatusel asutud kiiremas korras soetama metsatöölisele vajalikke järele. Tallinnas rakendatakse selleks tööle 17 käitist, kes seni olnud tegevuses sõjaväele määratud karusnahksete jalastite valmistamisega. Vabrikud hakkavad esmajoones valmistama massiliselt presendist säärkide, mis on osutunud metsatöölde väga praktiliseks. Edasi hakatakse valmistama presendist kindaid, mida praegu on tagavaraks ligi 12.000 paari. Mitmed suuremad saapavabrikud on juba alustanud presendist säärkete valmistamist.

Puudekinkijaid Aakre vallast

Lisaks eelmistele on Tartu puudustkannatajate heaks annetanud küttepuid järgmised Aakre valla kodanikud:

Ado Tiirmaa, Andrus Andresmaa, Valter Leasing, Peeter Parkala, Voldemar Hermann, Kristjan Valdmaa, Jaan Tasaaja, Johan Lätte ja Jaan Voormann — igaüks 1—125 rm.

0,25—0,80 rm on kinkinud järgmised isikud: Simon Valdmaa, Arnold Alivere, Jaan Toom, Arnold Lipping, Al-der Lööndre, Jaan Treial, Johan Lohk, Mihail Smirnov, August Siim, Jaan Järve ja Johannes Margus. Kokku on senini laekunud 22,70 rm puud.

intensiivselt lühikesse ajaga ära, nii et küttegaasid lähevad kasutamatuks korstnasse.

Õhu juurdevoolu tuleb nii reguleerida, et soojema ilmaga, kui puud pannakse ahju vähe, kogu kütmine kestaks pool kuni kolmveerand tundi ja kõige külmemal ajal, kui puud pannakse ahju eriti palju või lisatakse kütteinat isegi nateke juurde — poolteist kuni kaks tundi.

Kui puud juba suuremalt osalt peaaegu sööks põlenud, siis kütteinat segada — klopida ja söed ning tukid ahjusuu ette tõmmata (tukid süte peale). Siibriga ahju juures välimist ahjuüks, mis seni oli lahti, koomale lükata ja siibriteta ahjuude juures jätta välimise ahjuukse ja raami vahe väiksemaks, kui see oli enne ahju segamist.

Kütmine lõpetamine

Kui tukid on ka sööks põlenud, tuleb söed ahjusuu eest tahapoole lükata ja mõlemad ahjuüksed täiesti tühedalt sulgeda. Umbes veerand tunni järele tuleb ka ahju klapp või siiber tingimata sulgeda.

Mingil tingimisel ärgu jäetagu ahjuüks lahti pärast seda, kui kütteinat on ära põlenud. Samuti ei tohi ahjuüksit sulgeda, kui ahjus on veel põlemata tukid, sest tukkide põlemine toimub siis õhupuudusel ainult mittetäielikult.

On järele jäänud vaid üks suur tukk, siis see koke pliidil alla viia ja ahi sulgeda.

Aeg-ajalt tuleb kõrvaldada koldesse kogunenud tuld. Tuhka ei tohi kunagi lasta koguneda sellisel määral, et kütmine lõppedes matuks sinna poolikult põlenud kütteinale. Uuematel ahjudel on ahjulõõride tühast ja tahmast puhastamiseks tehtud puhastamisavaused, mis on tavaliselt suletud vask-steeplitega. Nende avause kaudu tuleb iga 2 kuni 3 aasta järele kütteperioodil algul puhastada lõõrid.

Kui seda teha ahju juures senini tehtud ei ole, laske puhastada läbi viia oma korstnapühkijal. Puhaste ahjulõõride juures soeneb ahi palju paremini ja säästetakse kütet.

Ärge kütke ahju kunagi liiga tuliseks, sellega lõhute ahju ja raiskate kütteinat. Kui seda on tarvis, tuleb väga külmade ilmadega ahju kütta päevas kaks korda, mitte aga üks kord ja ülemläära.

Restidega ahjuude kütisel on maksivad samad põhimõtted.

Pliidi kütmine

Pliidi kütmise põhimõtted on üldiselt samad kui ahjuudeki, kuid perenaesid ei pea

Kriisimeeleolu Londonis süveneb

DNB teatab Stockholmist: Transoceanit korrespondent Günther Tonn teatab: Vastavalt Rootsi ajalehete teadetele Londonist võeti Inglise valitsuse kolmapäeval teadaantud ja üllatusena tulnud vahetus siin vastu segaste tunnetega. Hoolimata Briti valitsuse kahtlematult olevaltest vaadetest-lahkuminekutest, mis mõningates küsimustes killustasid valitsust, ei oodatud valitsuse muudatust varemalt kui järgmise nädala keskpaigas, milline muudatus siis oleks toimunud suuremas ulatuses. Nagu rõhutab Rootsi lehe Londoni kirjasaatja, on nende lootuste pette mine peamiselt asjaolu, et Churchill, selle asemel et võidelda lõpuni võitluse enese ja lord Beaverbrooki eest, tõmbus tagasi vähema vastupanu liinile, ootides kompromissi, mis Londoni poliitiliste ringkondade arvates annab põhjust uutele kriisidele.

„News Chronicle“ kirjutab, et Beaverbrook ei evi napoleonlike omadusi, mis oleksid tarvilikud tootmisministeeriumi edukale tegevusele, arvestades Churchillit enda väljendust, ja lisab, et Beaverbrooki positsiooni ohustab tugevasti tootmisministeeriumi uue komitee sisseasdamine, mille juhiks ta seni oli, nii et tal tõenäoliselt tuleb eemalduda ümberkorraldamise kestel. „Daily Herald“ hoiatab Beaverbrooki kätte eest hoogustada tootmisministeeriumi ainult intensiivsema propagandaga, selle asemel et põhjaliku ümberkorraldamise teel luua konkreetseid eeldusi toodangu tõusuks.

Kõrvuti teadete ja juhtkirjadega kabineti muutuse kohta ajalehed avaldavad Nõukogude

Liidu delegatsioonile juhi kriitika Briti toodangu üle, milles korduvad vanad Nõukogude kaebused mitte küllaldase tootmisviisi kohta ning Inglise ametiühingute ja tööliskirgkondade negatiivne suhtumine kohta toodangu tõstmise küsimuses.

Vastavalt Rootsi lehtede teadetele Londonist sealtset asjatundjate ringkondades võtab maad arvamus, et kriis, mida Churchill püüdis alla suruda nii suure pingutusega, püüis kogu aeg ähvardavana ning muutub akutses esimesel võimalusel. Need ringkonnad arvavad, et on väga iseloomulik asjaolu, et sir Stafford Cripps, keda üldiselt arvati liituv Churchilli uue valitsusega, keeldus sellest. Räägitakse, et püsivad tihedad sidemed sir Staffordi ja Beaverbrooki vahel ning et mõlemad saavad etendama tähtsat osa siia, kui Churchill on sunnitud üha suureneva opositsiooni eest taganema. Vahemaal oodatakse Stafford Crippsi võivat juhtiva koha avalikus opositsioonis, et viia läbi Nõukogude vaatekohta tootmisministeeriumi suhtes. Iseloomulikud sellele sidemele on kuulused, mis liiguvad Londonis selle kohta, et Moskva nõuab suuremaid Anglo-Ameerika pingutusi kõikidel rinnetel — nõuded, millest Cripps deklareerib enese olevat mitte kaugel. Et Cripps tootmisministeeriumi juht Nõukogude ametiühingute arvamus, on tuntud. Üldiselt kõik teavad Londonist lubavad järeldada, et selline kriisi lahendamise on samm lähemale Inglise maale sovjettiseerimisele või vähemalt valmistab ette sellist sammu.

Londoni pahameel Egiptuse kuninga vastu

DNB, Madridist, 4. veebr. Olukord Egiptuses muutub iga päevaga kriitilisemaks, kui ei leita võimalusi niisuguse valitsuse loomiseks, kellele inglased annaksid oma täie usalduse, määrib Hispaania ajaleht „YA“ oma eriteates Londonist. See poliitiline grupp — Wafd — kellel on rahva poolehoid, pole parlamendis esindatud. Inglise ametlik arvamine olevat üksmeelselt kuningas Faruk vastu. Kõik ajalehed rõhutavad, et senine peaminister on alati säilitanud häid suhteid Inglise maaga.

„Daily Herald“ nimetab kuningas Farukit arrogantseks võimusejaks, kes tahab oma võimu Egiptuse põhiseaduse arvel laiendada. Sama tooni tarvitavad Inglise ajalehed enne viimase Iraani šaahi troonilt tõukamist.

Vastukaja Berliinis

DNB, Berliinist, 4. veebr. Sündmusi Egiptuses jälgitakse Berliinis sama huviga nagu ka muid uudiseid Inglise ida- ja Aafrika-sektoreist, nagu näiteks sündmusi Iraanis ja lepingut Abessiniaga. Saksa poliitilisi ringkondi määritakse, et kõik need toimingud, mida Inglise propaganda küll püüab ilustada kõlavate fraasidega, siiski ei suuda maailma eest varjata tõsiasja, et vastavate maade õigustest Inglise maade võimuhävi ei hooli põrmugi. Kui Inglise maad loodab, et ta mujal saadud kaotusi suudab tasa teha nende piirkondade arvel, mis on ta võimu ulatuses, siis ta näeb ise, et ta selle otsuse on teinud ilma peremeheta, ütleks Berliinis.

„DAILY HERALD“ LUBAB „HEITA KUNINGA SUESSI KANALI“

DNB, Vigot, 4. veebr. Kui „Farukike veelgi jätkab oma farukaade, tuleb ta heita Suesi kanali“, ütleb „Daily Herald“ Havanna ringhäälingusaatja teatel Londonist. Oma trooni asumiseest saadik on Faruk alati vald aragantset ja üht tooni tarvitanud. Kui praegu peaks Egiptuses tekkinud põhiseaduse kriis, on Inglise maad sunnitud vahele astuma.

ÜHINE EDU LÄHENDAKSAKSAAMAAD JA JAAPANIT

DNB teatab Tokiost: „Yomiuri Shimbun“ juhtkirj juhib tähelepanu tihedale seosele kindral Rommel suure edu ja jaapanlaste edu vahel Malaisas. Selle ühise edu tõttu Saksa ja Jaapani on liitunud tihedamalt teineteisega. Niipea kui teilerjalgid valitsevad lästi Vahemere üle, seatakse juhtlase otsene laevahüüdus Kaug-Idaga. Ühtlasi kaob ka Inglise mõju India ookeanis.

FILIPINIDELE AJUTINE VALITSUS

DNB teatab Tokiost: Manilast saabunud teate järgi on ajutine Filipiinide valitsus alustanud tegevust. Valitsuse juhiks sal president Jorge Vargeas.

USA DOLLARID SONAKUULELIKULE LÕUNA-AMERIKALE

DNB, Buenos Airesest, 4. veebr. Kohe pärast Rio de Janeiro konverentsi algas USA dollarite õnnistus neile Ibero-Ameerika riikidele, kes teostasid järelevalvet poliitikat. Pärast hiljuti teatatud 25-miljonilise krediidilubamist Boliviiale, kuulutas Venezuela välja ulatusliku viisaastaku koguvarustuses 100 miljonit dollarit. Iseloomustavalt viisil on muuseum ette nähtud 19 lennuvälja ehitamine ja juba olemasoleva 39 lennuvälja parandamine. Ühendriigid avaldasid vastava krediidide andmiseks nõusoleku. USA riigsekretär Hulli poolt teatatud rendi- ja laenulepingu allakirjutamise kohta El Salvadoriga, kuuldu diplomaatilistest ringkondadest, et El Salvador saavat 1,1 miljoni dollari eest sõjamaaterjali.

STREIK KUUBA KAUBALAEVASTIKUS

Kogu Kuuba kaubalaevastiku meeskonnad kuulutasid välja streiki. Nad nõuavad palgakõrgendust ja kaitset allveelaevade hädaõhu vastu. Tööd Havanna sadamas on streigi tõttu pandud seisma.

SUURIASSE SAABUS SIBERIST KURNATUD POOLAKAD

DNB teatab Ankarast: Nagu kesknädalal Beirutist teatatakse, olevat Süüriasse saabuud järelekoorselt kommunistide poolt Siberisse saadetud poolakad. Poolakad pidavat liidetama Briti Lähis-Ida armeega. Ent nad olevat väljasaatmise tõttu sellises kohalises ning vaimse kurnatuse olukorras, et esialgu ei võivat tulla kõne alla nende kasutamine Briti Lähis-Ida armeele.

TULISTATI ALLA INGLISE POSTI-LENNUK

DNB teatab Shanghaiist: 30. jaanuaril Jaapani lennukid tulistasid alla Briti postilennuki Koepangi, Hollandi Timori pealinna, ligilädi, nagu teatatakse Melbourne'ist teisipäeval. 13-meheline meeskond sai surma. Postilennu kindral-senaator Ashley, kes teatas postilennuki kaotusest, andis samas teada, et kogu impeeriumi lennuteenistus Austraaliaga on katkestatud. Selle menetelu põhjust ei teatavad.

Põhja-Iirima ja Eire vahel terav piirikontroll

DNB, Stockholmist, 2. veebr. „Göteborgs Posten“ toob Inglise ajalehe „Evening Standardi“ teate, milles ütleatakse, et äsja on Põhja-Iirima ja Eire vahel seadud sisse terav piirivalve. Värskest piirile jõudnud Ühendriikide sõduritele on antud käsk olla ettevaatlik võõrastega teatavasti sõjaväelastes tsoonides. Põhja-Iiri tollivõimud, kes alles 3 nädala eest lasksid inimesi üle piiri ilma eriliste formaalsusteta, otsivad nüüd kõik põhjalikult läbi ja võtavad ära kõik kahtlased filmirullid. Põhja-Iirimaal seatakse kontrolli alla kõik sõja- ja sõjaväelaste töötavad töölised.

Kaug-küte Saksamaal

Pole kuigi kaua tagasi, kui nimetatud keskkütet, mis oli sisse seadud ka suures osas Saksa linnades, ülistati mugavust uusia saavutustena. Keldris asetsevast kaatlast soojendati torustiku abil tervet majat. Nüüd on aga üle mindud moodusele kütta korraga ühest keskusette mitte ainult tervet majat, vaid tervet elamute kvartaali ja linnajagu, seega palju, palju majat. Saksamaal on olemas juba 35 sellist linna kütteseadet, mõned neist ka Berliinis.

See kaugkütmine võib toimuda linna gaasivabrikute kaudu, kust jookseb torustik üksteises majades ja tubades olevate gaasiahjudeni, mida on siis vaja vaid põlema süüdata. Veel kasulikud on aga kütmine elektrijaamadest kaudu. Elektrivoolu andvad masinad aetakse ju kaama auruturbiinidega, nii et elektrijaamad annavad mitte ainult elektrivoolu, millega võib soojendada elektriahjuisid tubades, vaid annavad ka auru, seepärast, et rauda tarvitust turistikult küttesel kinni elamutele on väiksem sellest, kui igasse majja sisse ehitada keskkütte katel. Professor Speer'i, keelele on Adolf Hitler teinud ülesandeks Berliini ümberühituse, korraldada hakataks kõik majat uue toredustatava ääres, mis kuigeb

Tartu Linna Varustusameti teadaanne

I
NÄDALA TOIDUAINETE NORMID
Ajavahemikus 9—15. veebr. 1942. a. müüakse Tartu linna elanikele varustuskaartide alusel toiduaineid alljärgnevalt:

1. Leiba:
Kõigi leivakaartide vasak- ja parempoolsete osade kupaadide nr. 21—40 järgi ja 50 g iga kupaadi vastu, kokku 2000 g leiba nädalas.
Märkus: Võimaluse korral võib saada leiva asemel ka leivajahu 75 g jahu 100 g leiva vastu.

2. Liha ja lihasaadused:
Kõigi liha ja lihasaaduste kaartide vasak- ja parempoolsete osade kupaadidega nr. 8—14 ja 25 g iga kupaadi vastu, kokku 350 g liha või lihasaadusi nädalas.
Märkus: Nädala normiks on määratud 350 g kondita liha; kondiga liha on õigus vastavalt kandi kaalule rohkem saada.

3. Rasvained (ka või):
Kõigi rasvainete (ka või) kaartide vasak- ja parempoolsete osade kupaadide nr. 21—40 järgi ja 2,5 g või iga kupaadi vastu, kokku 100 g või nädalas, kusjuures müüdava koguse alammäär on 5 g (2 kupaadi).

4. Piima:
A. Lastepiimakaartide järgi:
a) 0—2-a. lastele ½ liitrit päevas kupaadi nr. 22—42 järgi ja ¼ liitrit iga kupaadi vastu — iga päev 3 kupaadi vastu.
b) 3—14-a. lastele ½ liitrit päevas kupaadi nr. 15—28 vastu — iga päev 2 kupaadi vastu.
B. Piima lisanormi haigetele:
c) Isikutele, kellele on välja antud arstnõustuse põhjal lisanormi saamiseks „Piimakaart haigetele“, selle lisanormi ulatuses iga päev sedavõrd, kuidas seda võimaldab kaupluses saadud piimahulk (punkt a ja b ettenähtud piimahulk maha arvatud), haigete piimakaartide kupaadide järgi iga päev mitte rohkem kui 2 kupaadi vastu.

C. 15-a. ja vanematele isikutele väljaantud piimakaartide järgi:
d) 15-a. ja vanematele isikutele ½ liitrit päevas sedavõrd, kuidas seda võimaldab kaupluses saadud piimahulk (punkt a, b, c ettenähtud piimahulk maha arvatud), kupaadide nr. 15—28 järgi ja ¼ liitrit iga kupaadi vastu — iga päev 2 kupaadi vastu. Kui kaupluses päevas saadud piimahulgast ei jätku kõigi käesolevas punktis (punkt d) ettenähtud piimasaajate rahuldamiseks, siis tuleb eelistada neid piimasaajaid, kel on kasutamata suurem arv kupaade.

5. Kuivtoiduained lastele:
Lastele kuivtoiduainete kaartide vasak- ja parempoolsete osade järgmistele kupaadide (kahe kupaadi) järgi:
a) alla üheaastastele lastele suhkrut kupaadi nr. 1 vastu 350 grammi;
b) 1—2-aastastele lastele suhkrut kupaadi nr. 2 vastu 250 grammi;
c) 3—6-aastastele (6 a. kaasa arvatud) lastele suhkrut kupaadi nr. 3 vastu 200 grammi;
d) 6—10-aastastele (6 a. kaasa arvatud) lastele mannat kupaadi nr. 4 vastu 200 grammi.
Märkus: Suhkrut ja manna müük lastele teostub ühekordselt.

II
Kauplused, kus teostatakse suhkru ja manna müüki lastele, on järgmised:
1) Annok — Näituse 8, 2) TEMÜ — Riia 117, 3) Kittus — Võru 65, 4) Keedus — Tähe 124-a, 5) Tammerik — Turu 10-a, 6) Roose — Tähe 6, 7) Sempmann — G. Adolfi 48, 8) TEMÜ — Rüütli 8, 9) Voolar — Tallinna 47, 10) Greits — Narva 157, 11) Urm — Raekoja 83.

III
Linna kodanikkude lihaiga varustamiseks on järgmised valvekõrvaldused avatud argipäevadel kella 17.00—19.00 järjekorras: Kompani 1 — lihakarjad; järjekordne karn — 9. veebr.; Kroonuaia 1 — 10. veebr.; Riia 54 — 11. veebr.; G. Adolfi 8 — 12. veebr.; Tähe 72 — 13. veebr.; Ülikooli 7 — 14. veebr.

Linna Varustusamet.

Jäätmenõud igasse majja
Eeltööd jäätmetekogumise aktsiooni ellurakendamiseks Tartus on nüüd lõpule jõudmas. Eeskätt asutakse kartulikoorte ja kivid toidujäätmete kogumisele, millele saab kasutada loomasöödana. Nõudmine sellise loomasööda järele on suur ja praeguseni on loomapidajate poolt soovitud avaldatud juba ligemale 10.000 kg kartulikoorte saamiseks nädalas.

Toidujäätmete tegelik kogumistöö algab tuleval nädalal. Seetõttu palutakse veel kord majade omanikke, hooldajaid ja üürnikke, et nad kõigile käepärasesse kohta seaksid üles jäätmetekogumise nõud, milleks võib väga hästi olla mõni vana tünn, kast jne. Kelgumehed hoolitsevad siis jäätmete kokkuveo eest vastavatesse kogumiskontoides, kus jäätmed edasi antakse loomapidajatele.

Neid kelgumehi, kes soovivad jäätmete veo juures pidevat tööd, palutakse end registreerida ERÜ Tartu Komitee büroos, Ülikooli 9.

Rindevõitlejad ootavad ajalehti

Tooge oma läbiloetud ajalehed rindevõitlejale edasisaatmiseks ERÜ büroosse, Ülikooli 9

Teadaanne

Palgatulude maksu määrase (A. T. 1941, 14, 68) par. 13 alusel Majandus- ja Transportidirektoriuri Maksude Osakond kohustab kõiki palgalisi töötajaid (peale põllutöölisi) kasutada ettevõtteid, organisatsioone ja eraisikuid end registreerima oma asu- või elukoha maksuametis hiljemalt 15. veebruariks 1942. a.

Registreerimise tuleb toimetada kirjaliku teadaandega, milles näidatakse:
a) ettevõtte või organisatsiooni nimetus; kui aga palgalisi töötajaid kasutab eraisik, siis selle perekonna- ja eesnimi;
b) ettevõtte, organisatsiooni või eraisiku asukoht (elukoht) ja postiaadress;
c) palgaliste arv;
d) ametniku perekonna- ja eesnimi ning telefoni nr., kes on vastutav palgatulude maksu arvutamise ja sisemaksmise eest.

Ettevõtte, organisatsiooni ja eraisikud, kes alustavad tegevust aasta kestel, on kohustatud eeltoodud andmed esitama maksuametile 2 nädala jooksul, arvates töötajadude palgamise päevast.

Palgalise töötaja kasutamise lõpetamisel tuleb teatada maksuametile hiljemalt 7 päeva jooksul.

Registreerimisele ei kuulu ettevõtteid, organisatsioone ja eraisikuid, kes ainult juhuslikult ja lühiajaliselt kasutavad palgalisi töötajaid.

Selles teadaandes tähendatud kohustuse mittetäitmine või puuduliku ja hilise täitmise korral karistatakse süüdlasest rahtrahviga kuni 500 RM., korduvatel juhtudel — kuni 1000 RM. Maksustamiskorralduse Seaduse par. 147 alusel.

Tallinn, 31. jaanuaril 1942. (H. Reelaid), Maksude Osakonna juhataja.

Teadaanne

Tartu Linna kogumispunkti kaudu 29. det. 1941 kuni 13. jaan. 1942 sõjaväe varustuseks äraantud talirüütlus-esemete eest tasu maksmine toimub Tartu Linna Pandimajas, Auriku 2 kuni 15. veebruarini s. a. iga lõõp-päeval kella 10—14.

Tasuvõimalik tingimata kaasa võtta äraantud esemete kvitient ja isikutunnistus.

Tartu Naisomakaitse liikmetele

Tartu Naisomakaitse liikmed ja sõjaaegselt Omakaitse toetustajad, kellel võimalik praegu toetustamiseks alal tegutseda, registreeruda laupäeval kella 10—12 Tartumaa Omakaitse staabis, Kompani 1.

Kuna mitmed Naisomakaitse liikmed pole veel kudemiseks jõnna võtnud, toimub jõnna väljaandmine staabis laupäeval ja esmaspäeval kella 10—12 ja esmaspäeval kella 18—20, millel on ka järgmine ühine kudemisõhtu. Valmisolemine kaasa tuua.

Tartu Linna Naisomakaitse juhataja

Sport

Kalevi meistrivõistlused maadluses ja tõstmises

Eeloleval laupäeval ja pühapäeval kell 7 õhtul toimuvad Tartu Kalevi meistrivõistlused kreeka-rooma maadluses ja tõstmises T. V. Tuletoormajas, millest osa võtab kogu Kalevi raskejõustiklaste pere, arvult üle 30 maadleja ja tõstja. Matile ilmuvad nimekaimad maadlejad: O. Laan, R. Velt, A. Villa, J. Viitang, K. Klein, M. Põrk, R. Vöngersfeldt, P. Luik ja teised. Tõstmises katsuvad jõudu: J. Koger, J. Rebane, A. Riivik, A. Ivask, L. Aidla ja teised. Pääsmed on eelmüügil F. Lepiku kullasepaarist, Rüütli tn. 10, ja kella-sepp J. Keissi juures, Tähe tn. 69.

Uisutamisevõistlused

Eelviistluste osas noortele korraldatakse pühapäeval, 8. veebr. kell 12 Tallinna tän. uisklast uisutamisevõistlused. Võisteldakse kahes klassis: A-kl. noored kuni 18 a. (incl.) ja B-kl. kuni 15 a. (incl.).

Võistlusaladeks on A-kl.: 1) 300 m norradel, 2) 1000 m panseidil ja 3) 1000 m norradel, 4) B-kl. 300 m lihtuiskudel, 5) nalsetele 300 m vabaüiskudel.

Ülesandmine toimub koha peal. Edasi on ette nähtud 15. veebr. algkoolide uisutamise eelviistlused ning 22. veebr. Tartu meistrivõistlused, mille kava on järgmine: eriklassile 500 m ja 3000 m; noortele 300 m norradel ning panseidil 1000 m.

Noorte ja Spordiklubi korraldaja

KA LAUPÄEVAL MUUSIKA
Ühisajate hulgaliis soovil mängib alatest sellest laupäevast ka edaspidi iga laupäeval Omakaitse orkester Botaanika-ala uisklast. Seega toimuvad nüüd muusikaõhtud kolm korda nädalas, s. o. iga kolmapäeval, laupäeval ja pühapäeval.

Pärast 13. jaan. s. a. äraantud esemete eest tasumaksimist teatakse hiljem. Kaubandusamet.

Kiriklikke teateid

Ülikooli kirik. Pühapäeval, 8. veebruaril kell 11 hommikul jumalateenistus. Lastejumalateenistus kell 11. Vallikraavi 25.

Op. J. Kimmel

Peetri kirik. Pühapäeval, 8. veebr. kl. 5 p. 1. jumalateenistus.

Op. J. Taul.
Peetri kirik. Pühapäeval, 8. veebr. kell 10 hommikul jumalateenistus armulauga. Teisipäeval, 10. veebr. kell 6 p. 1. piiblitund täiskasvanutele. Kolmapäeval, 11. veebr. kell 5 p. 1. noortetund kantselise. Laulukoori harjutused peetakse teispäeval ja reedel kella 8—10 õhtul 8. algkooli ruumes, Püestee tn. 78.

Op. J. Muru

Tartu Pauluse I kogudus. Pühapäeval, 8. veebruaril kell 10 hommikul jumalateenistus armulauga. Kell 11 lastejumalateenistus koguduse toas. Kolmapäeval, 11. veebr. piiblitund kell 5 p. 1. koguduse toas.

K. Teel, õp. kt.

Pauluse kirik. Pühapäeval, 8. veebr. jumalateenistus kell 4 p. 1. Lauluraamat. Koguduse kantselise on avatud iga päev kella 10—1. Neljapäeval ka 6—7 õhtul.

Op. Arn. Jürgenson.

Tartu Maarja kogudus. Pühapäeval, 8. veebruaril kell 11 hommikul jumalateenistus armulauga Ülikooli kirikus.

Op. O. Kodres.

Tartu Jaani kogudus. Pühapäeval, 8. veebruaril kell 11 hommikul jumalateenistus koos Ülikooli kogudusega Ülikooli kirikus. Teisip. õp. J. Kimmel. Lauluraamat. Saksakeelne jumalateenistus pühap., 8. veebr. kell pool 10 hommikul Ülikooli kirikus. Lauluraamat.

Eeltoode. Neljapäeval, 12. veebr. kell 6 õhtul piiblitund koguduse kantselise ruumes, Rüütli tn. 20 (Lutsu tn. nurgal). Kõne meelejuttu üle. Ruum on kätetud. Sisepääs kõigile vaba.

Op. M. Terasmaa.

Tartu Aleksandri kirik. Laupäeval, 7. veebruaril kell 18 õhtu jumalateenistus. Pühapäeval, 8. veebruaril s. a. kell 10 homm. armulauga-jumalateenistus preester Th. Bleive poolt. Laulab kirikukoor.

Juhatus

Advent-kogudus, Lille tn. 18. Reedel, 6. veebruaril ja laup., 7. veebr., kell 6 õht. piiblitund. Pühap., 8. veebr. kell 4 p. 1. kõne valguspiltidega. Laulehede.

Jutl. A. Aug

Kirchliche Nachrichten

St. Johannis-Kirche. Am Sonntag den 8. Februar um 10 Uhr morgens deutscher Gottesdienst in der Universitätskirche. Gesangbuch.

Vic. M. Terasmaa.

Pika raske kannatuse ärel lahkus meie keskest minu ar. as mees ja isake

Seeter Afri

Sünd. 28. III 1870.
Surnud 4. II 1942.

Muldasingitamine 7. II kl. 3 p. 1. Maarja kalmistu õnnistustajast. Paimne sugulast ja tuttavaid ära saatma tulla.

Valkses leinas naine ja tütar

Leiname oma armast kaasõpilast ja III Gümnaasiumi kasvandikku

Aino Läll'i

Tartu III Gümnaasiumi II-b klass, õpetajad ja õpilaskond

KINOTEATRID

6. veebr. 1942

DEUTSCHE LICHTSPIELE

«ANNELE»

ATEEN

«7. POISS»

APOLLO

«... ratsutab Saksamaa eest»

Seansside algus kl. 4, 6 ja 8. Kassad avatud kl. 3 alates.

MÜÜMISED

Müüa hea noor töö-

hobune

Kuu tn. 23—1.

Müüa ümmarguse kapi-

seinakell

Küside, Viljandi tän. 11, poest.

Müüa

dHvanilaud

ja raadiolaudu. Sealsamas ostetakse 1 paar meester, viite või meester. Säärikud nr. 43/44. Lõuna 7—2.

Müüa

pantšid

koos saabastega nr. 39. Kalevi 18-a—2.

Müüa vähekant. kroom-nahast

säärseapad

sellele, kes müüks või soovib meester. Jalgratta. Peetri 26-a—18.

HOIATUS

Kui kellegi käes on

Jaani Härsini ja Luise, Ida Kaani mingisug. varandust,

ükskõik millisel teel saadud, palut. ära tuua 1. märtsiks s. a. Võnnu valda, Lääniste külla, Pähna talu. Omandamise eest hoia-takse, kuna isikud on teada.

3. veebr. 1942. Hooldajad.

Vene algkoolidele vajatakse

vene keelt valdajaid

õppejõude

kutsega ja kutsetuid isikuid, kes lõpetanud gümnaasiumi. Sooviavaldused ühes eluloo-kirjeldusega. Saata Maakoolivalitsusele Tartus.

Suche zu kaufen

Briefmarkensammlung und bessere Einzelmarken von Estland

Kaufe ferner die Marken der letzten Ausgaben gebraucht und auf Brief. Wünsche Tausch mit Sammlern in Dorpat. Offerten erbeten an die „Postimees“ unter nr. 9336.

Soovitakse osta

MAJA

ajakohase hinnaga, võib ka väiksem maja olla. Pakkum. esitada adv. V. Andersonile, Riia tn. 47—2, Tartu, kl. 8—10 ja 4—6, tel. 33-32.

Tartu Püütööstus „Liit“ vajab

suuremal arul

hobusemehi

laudade veoks. Teat. saab Aleksandri 111-a ja Alevi tn. 30.

Soovintakse osta

traktorit

Samas vaja ka põllutöös vilunud eestegijaid

kes oleks võimeline kõigiks töödeks talus. Teat. hind ja palga nõudmine. Kirjal. Tartu, Riia tän. 53—1, A. Margus.

Hugo Treffneri nim. Gümnaasiumi

lastevanemate

üldkoosolekust

pühapäeval, 8. veebr. 1942 kell 15 Kalevi t. 1. p. utakse osa võtta kõigil nimetatud kooli õpilaste vanemal ja hooldajal.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine — dir. A. Raielo.

2. Ülevaade möödunud kooliaastast — dir. A. Raielo.

3. Ülevaade vanemate komitee tegevusest — esimees prof. F. Laja.

4. Esindajate valimine vanemate komiteesse.

5. Läbirääkimised.

Koolijuhatus.

Müüa eesti

ohvitseri sinel

keskm. kasvule. Võidu 39—3. J. Sillaste.

Gümnaasiumi. (tütarl.) soovib korralikku perek.

kostiga korterit

Pakk. saata Kloostri 14—2, kl. 11—2.

Soovin osta häid

heinu

ajakohase hinnaga. Soovi korral ise äravedamisega. Pakk. kuu tn. 23—1.

Riigiametniku perekond vajab

Läbi rääkima tulla, Rüütli tn. 5 sõõgisal.

Müüa f-a „Loewe“

võrkanood

ja 2 murel-kraenahka. Näha Tähe 132-a—7.

Müüa uus meester.

karakullkrae

Lepiku 1—2.

Müüa kolmerealine

viinerpill

mida naha saab Aia tn. 76—1, iga päev kella 16—18.

Müüa 2

tööhobust

Soinaste tn. 7, Tamme linnaosa.

Ilus

kummut

müüa. Näha kl. 4—6 p. 1. Pikk tn. 22—5.

Müüa saarepuust

õõkappe

Näha 7. skp. kl. 12—4. Tolstoi 13-a—1.

Ilus

kummut

müüa. Näha kl. 4—6 p. 1. Pikk tn. 22—5.

Müüa saarepuust

õõkappe

Näha 7. skp. kl. 12—4. Tolstoi 13-a—1.

Ilus

kummut

müüa. Näha kl. 4—6 p. 1. Pikk tn. 22—5.

Müüa saarepuust

õõkappe

Näha 7. skp. kl. 12—4. Tolstoi 13-a—1.

Ilus

kummut

müüa. Näha kl. 4—6 p. 1. Pikk tn. 22—5.

Müüa saarepuust

õõkappe

Näha 7. skp. kl. 12—4. Tolstoi 13-a—1.

Mitmesugused

Politseiam. vajab kiiresti

korterit

tuba ja köök. Võib ka 2 väike tuba ja köök olla. Soovitav 2 linna-jakku. Teat. st. „Korteri“ all.

Ametiskäija naister. soovib väikest

tuba

köögiga või keeduvõimalusega, võib ka osa suurest korterist olla. Palun teat. Riia tän. nr. 59—5, Kijak.

Korralikku

mööbl. tuba

hea tasu eest soov. üli-kooliametnik. Pakkum. teatada E. Hüpetegi-panka.

Saksa ametnik vajab kiiresti

Rõõmsaid hetki 3dorinde raskustes

Eesti vabatahtlikud rindelt oma kompanii-koera „Caramba“

Pealkirja esimene pool võib tunduda mitte-sobiv, vale. Tagalainimesed, kes sõja-vaadest juba paranemas ja toibumas, mäletavad ja teavad ju väga hästi, et sõda on kõike muud, aga mitte rõõmustav. Ja nii see peagu ongi. Sest sõda on surmaga sinasõber, ning rõõmsad hetked on sel puhul üsna kauged ja võõrad. Kuid ometi, — ka rinderaskustes on omad rõõmsad hetked. Niisugused rõõmurikad, et neist tagalainimesed öieti arugi ei saa. Need avalduvad sageli tühistena paistvates pisiastjades ning nende jaoks on vaja erilist „meelt“, erilist olukorda ja erilist miljööd. Rindesõdur ongi see erilise „meelega“ mees, ning rinde ongi see eriline olukord ja miljöö, kus kõiki elunähtusi ja -avaldusi tuleb võtta ja mõista hoopis teisiti kui tagalas. — Nii siis: rõõmsaid hetki idarinde raskustes...

See on juba lideest ajast niivõrd, et rõõm ja mure on kaksikvennad. Selle suure töö veelkordseks kinnitamiseks jutustame

loo hiljutisest võituskäigust arindel.

Jutt on Tartust päritolevast nooreleitnant U-st, eesti vabatahtlikust. Ta oli punkris. Vaenlane ründas. Ta jäi oma kohale, ta kaaslasi langes. Olukord oli raske, vägagi raske. Mitu-mitu punaväelast sumas läbi lume otse punkrile. U. tulistas meeleheitlult. Tulistas ja aina tulistas ning punkrile sumajalt langeb mitu. Juba on nad otse punkri ees. Vaja ainult käsigranaat sisse heita, ja U-d ei oleks enam. Kuid U-l on pluss. Ta lasab veelgi. Ent siis — tõrge. Relv tõrjub. Siiski ei kaota U. veel kindlat meelt. Nüüd tõrkab ta täggiga. Üks langeb, teine langeb ja kolmaski vaarub. Ka ründajad lasksid viimse silmapilgu, kuid ükski kuuli ei tabanud U-d. Kui eesti vabatahtlik oli kõik ründajad kahjutult teinud, selgus, et ta pikk lambanahkne kasukas oli aukusid täis. Ent tema jaoks ei olnud veel kuuli vabrikus valatud. Tema jäi ellu. Ta ülendiati vahvuse eest leitnandiks. — Kas niisugusest olukorrast pääsedes ei ole inimene õnnelik? Tahaks uskuda, et see eestlane ei rõõmustu mitte ülenduse pärast, vaid oma ülesande sooritamise pärast.

Pea igal eesti julgestuspataljoni kompanil on oma koer —

kompaniikoer.

Meie kompaniikoera nimeks oli Caramba. Ta oli suur, tugev ja tark hundikoer. Ta hoidis mehi ja mehed hoidis teda. Ja milks mitte — teda patsutati, talle anti viiluke vorsti, võileiba, lihahükkikesi. Kui mehed tulid tuisest, vahiteenistusest, tuli Caramba nende juurde, nuuksus, kargles, lakkus saabastelt lund. Ta tundis nagu kaasa meeste raskustele. Ja tõesti — meestel ei olnud kerge pikki tunde tuisus ja külmas olla. Kuid sealt üllalla tulles ja looma kaastundlike pilke nähes ünnis järsku äsjane raskus. Oli jällegi rõõmsad hetki, millest tagalainimesed hästi aru ei saa.

Kuigi Caramba oli kõigi sõber ja kõik tema sõbrad, oli üks meestest talle kõige suuremaks sõbraks. See oli „Vana-Paja“, umbes viiekümneaastane Tallinna mees, kelle poja ja

minia kommunistid ära olid küüditanud. Kolmandat korda oma elus sõjas viibija „Vana-Paja“ oskas looma hoida ja tema eest hoolitseda. Kui „Vana-Paja“ tuli järjekord postile minna, siis ei jäänud Caramba talt kunagi maha. Nad olid ikka kahekesi koos. Üks seisis postikasukas, viitis ja püssiga, teine lamas ta ees, pea käppadel. Ning mõlemad kuulatasid. Kuulatasid ja kuulatasid, et kas pole kuskil kahtlast krabinat. Ent rinde tagalapoolel veerel juhtub harva midagi niisugust, mis... Keskööti ja hommiku eel langes temperatuur kõige madalamale. Ainult tähed sirasid klaasina paistvast taevast, aiateid paugusid. Kuid paugus ka eemal — kahurite päevavalguse kontert. Muidu oli kõik imevaikne. Ainult Caramba urises aeg-ajalt, kui mõni kahurilask õige selgelt ja lähedalt kostis. Nad olid truid oma kohustes ja tundsid sellest rõõmu. Ning kui vahipost vahetati, oli Caramba see kõige rõõmsam, et ta peaperemees ja peahoidja saab narile pugeada ning sõba silmale lasta.

Kui mõne üksuse kompaniikoer rindel langeb — sest eks juhtu ju sedagi, kuna kuul või kild leiab surmate ka looma juurde — siis on lein suur. Kõigil on kahju, kõik on kurvad. Järgmisel päeval on üks kalmuke maailmas jällegi rohkem. Rindel matatakse ka koerad korralikult. Muidugi siis, kui selleks on ajalisi võimalusi.

Üks saksa sõdur

tuli otse Leningradilt. Ta seletas, et kunagine Petrograd, kus hõljus revolutsiooni hääl, on alaliselt tulikahjustatud. Saksa lennukid ja kahurid teevad oma tööd. „Kui see nii edasi kestab, ei jää seal kivi kivi peale. Pole vaja-ki“, lausub rindemees järsult ja hakkas taskest midagi otsima. See oli postkaart, mille ta mulle ulatas. „Kas näete, see on mu poeg, mu kahe-aastane poeg... Ma pole teda veel oma ihusilmaga näinudki... Tore pois... Eks ole? Naine saatis jõuluks selle pildi — uue ülevõtte.“ Rindemees, kellel kahe-aastane poeg, pole näinudki oma poega? — jään mõtlema. Nagu seda talbanud ja mõistnud, seletas sakslane: „Päris tõesti minu poeg. Ärge midagi imestage. Sõda kestab juba kaks ja pool aastat. Ma loon algusest saati kaasa. Poolast läände, sealt põhja, põhjast lõunasse. Nojah — Kreetat saarelt jällegi põhja poole, õigemini itta... Nii on see läinud. Ma pole kogu selle aja sees koju saanud. Vahepeal, varsti peale mu äratuleku, sünnitas naine... Ja nüüd on ta juba kahe-aastane, tore pois.“ Kuigi ta pikk habe oli härratunud, nina si-

nine, põsed õhetavalt punased, ei pannud ta külma nagu tähele. Tal oli niisugune suur heameel, et see teda otse soojendas. Ta ei suutnud oma rõõmsaid hetki enesele hoida. Ta tundis otse füüsilist vajadust neid kellelegi jagada. Siis seletas ta veel: „Meil oli päris raske seal Leningradis ees. Kuid me hoidsime vaenlase kinni. Ei ta pääse kuskile. Nädala-päevad oli nii, et tuli vahtida „üle kirbu“. Ikka püsis kaevikuserval ja silm sinna poole. Aja-viiteks vahtisin poja pilti, see oli teises käes, püüsi kõrval. Vahtisin ja vahtisin ning mõtlesin... Pikk poja pildile, siis pikk sinendava metsa poole, kust võis vaenlane tulla. Lugesin naise kirja. See oli pikk kiri — kuid ta on mul sõnasõnal pees. Iga rida. Tean kõik komad ja kõik küsimus- ning hüüumärgid. Mis seal kaevikus sisus ikka muud teha — mõelda, vahtida ja püssipärale asetatud kirja lugeda. Katsusin vastust kirjutada. Kuid ei saanud. Nagu kirjutama hakkasin, nii läks ragnaks lahti. Tuli pooleli jätta. Tuul, kurivõrk, viis aga pooliku kirja lennu. Nii juhtus mitu korda. Alustada saad, aga lõpetada mitte... Kuid küllap ma siin talie vastan ja poisile tuhat tervitust saadan. Ta on seda väärt. Eks ole ju, kammra?“ lõpetas ta innuka jutu. Ning vastuse asemel surume vastastikku kätt. Me mõistame teineteist sõnatagi. Rindel räägib vaikimine teinekord enam kui sõnad. Siin on sageli enam tegetmist aitamise, tunnetamise, ja järsku on minulgi niisugune rõõmus meel ja hea tuju — ja seda kõike saksa sõduri poja pildist — et haaraksin kasvõi kogu maailma sülle ja kõnniksin temaga villistades ükskõik kuhu.

K. E.

1000 uut üheperekonna- aeda Riiga

Riias on kavatsusel astuda samme majanduslikult kasutatava aiapinna suurendamiseks, milleks tuleb 22 ha suurusel koguaal planeerimisele 1000 uut aedkrunti lisaks senisele 11427 krundile, linna majandatava maa- pinnas suurusel tõiustes sellega 332 ha-le. Need aiad oleksid mõnevõrra väärtuslikeks lisaal- kaks linna keeduviljavaruks, sest üht aedkrunti majandava perekonna omaratve oleks sellega suuremas osas rahuldatud. Üksikkrun- tide suurus kõigub 150 ja 600 m² vahel, kes- kuurusega 0,5—2,5 ühe ruutmeetri kohta. 200 m suurusel normaalsela läbilõike rent võiks kujuneda RM 4 — piires.

Nende aegade rendihinnad kavatsetakse teha vastuvõetavaks igale perekonnale; eel- kalkultatsiooni järgi võiks sellele nõudele vastata 0,5—2,5 ühe ruutmeetri kohta. 200 m suurusel normaalsela läbilõike rent võiks kujuneda RM 4 — piires.

Aiaharimise põhiüksimuste üle hakati juba alates 29. jaanuarist pidama selgitavaid loen- guid, mis jätkuvad ka tulevikus. Kavatsusel on välja anda rida brošüüre, mis käsitleksid kõike olulist aiapidamises.

Niin puutub seemnematerjali saamise, siis on siin ühtlase seemnega varustamise huvides oodata korraldusi linnavalitsuse poolt. On aga ette näha, et teatav osa seemnematerjali muuremisest jääb rentniku enda hooldeks. („D. Z. im Ostland“)

„Milla te kavatsete ehitustega algust teha?“

esitan ma tugeva kehaehitusega keskealisele talumehele küsimuse. „Kõik, kes me oleme är“ palanu, kavatseme kevadele kohe algust teha. Palgi ja lava on juba mõtsast ammu- gi kohale veetud! Ei taha ju enam ka siaputkat teha. Tahas ikke teha tüts kõr- ralik ja uhke ja vanast viil parem elukots.“

„Kul vaine, siis tuleb ikkegi parem teha“ sõnavad teised toasolijad.

„Kas nuurherra om ka kuulu, kudas nii maa-asja peäs nüüd jäämä?“ esitab hääl taat mulle korraga küsimuse. Ilma minu vastust ootama jäädes kõneleb ta edasi: „Kommu- nisti, no korrat, võitvüa meil ja mul endäl üika maad är“. Lahksiva mu kõrraliku talu peaalgu är.

„Küll kõik laheneb hästi! Ei maksa mu- ret tunda, sest maad jätkub kõigile, kes teda ainult harida tahab.“ ütlen ma taadile lohutu- tuseks.

Mii, eestlase, anname saksale puh- taat ühestest kasukit, sukke, kindit ja lambanahku, et siis oles saksal parem selle korradi punatsega sõida talvel. Mii anname viil, anname kõik, mis viil anda om, et aga saksal oles parem. Esi aame ikkegi kudagi läbi, kas vai, korrat, aiavitsun. Ja kui ütse- kord piassi raua tulema, küll mii siis saame kord piassi raua tulema. Punatse rüüvil, nii kõike, mis meil vaja om. Punatse rüüvil, nii rüüvsev küll pallas ja oles ka henge võtnu, kui saks es oles mii, eestlasele, appi tulnu!“ lõpetab taluataat jutu.

Lühikene talvepäev veeb ruttu. Jätame koos küldimehega lahkele pererahvale head aega ning algame tugevas pakases tagasi- sõitu.

Lühiteateid

Välismaa teadlased Saksamaal

1940. aastal viibis Saksa ülikoolide juur- külalisena 221 välismaa professorit. 1941. aastal oli see arv 250. Välismaised professorid pidi- dasid ettekanneid ja töötasid teaduslike insti- tuutides. 1940. aastal viibis 229 Saksa pro- fessorit külalisena välismaiste ülikoolide juur- es. 1941. aastal viibis välismaalt üle 300 Sak- sa professori. Selle juures pole arvestatud Saksa professorite külaskäike okupeeritud maa- aladele.

Kartulite ja suhkrupetide pindala Euroopas

Euroopa põllumajanduse intensiivseminu- pole mitmes Euroopa riigis põhjustanud mitte- akki viljakasvatuse pindala suurenemist, vaid kasvanud on ka kartuli ja suhkrupetide kasva- tuse pindala. Nii suurenes Rumeenia suh- krupetide kasvatamise pindala 20 000 hekta- rilt 60 000 hektarini. Ungari istutas 92 000 hektaari suhkrupetide 1940. aastal 73 000 hek- taari asemel. Prantsusmaal kasvab kartuli- pindala, kuna Shveitsis saavutati mõeldud aastal suurem kartulisäik kui milligagi aastate eest.

Ingeri perekonna vaeva- rikas põgenemisrännak

Leningradilt alt Tartu jõudmiseks kulus ligi 2 kuud

Kodutult ja varanduseta saabus neil päevil Tartu Ingeri perekond, kes varemalt oli elanud 25 km kaugusel Leningradist ühes külas Pushkino ja Kolpino linnade vahel. Jõudnud punaste „paradiisist“ välja sügavendade, eest- laste maale, ei suutnud silaasabunud küllalt imestada, kui jõukalt sin elatakse. Tartu va- nadekodu tavaline toit osutus nile soovõrra rikkalikuks, et nad väitsid, et sellist ei olevat nad saanud oma endises kodus ka mitte kõige suurematel pühadel.

„Enne sõja puhkemist töötasin oma kodu- kohas paberivabrikus. Teenisin 350—400 rubla ja maine 130—170 rubla kuus, kuid me ei saa- nud end kaugeltki nii hästi rüetada ega endile sellist toitu muretseda, kui teil kehvmadki inimesed seda enesele sin võivad lubada.“ — seletab perekonnapea Matteas.

Jutt kaudus esialsele kolhoosnikute elule, mida jutustaja küllalt hästi tundis, sest ta oli elanud külas, kuigi ta ise kolhoosnik ei olnud.

Kolhoosnikutel olnud pärisorja elu.

Varakevadest talveni pole rohkem jõude- ga pühapäevi olnud kui neli — kaks maipäeva ja kaks oktoobripäevast puhul. Nädala pu- hapäevi pole kunagi peetud, vaid püevast päe- va tulnud kolhoosnikutel põlul olla. Kuid ega siis põlul hoolega töötatud, vastupidiselt — igalüks püüdnud täita oma norme ainult näi- sel. Nii näiteks alavilja peenarde kitkuga teinud umbrohuist puhtaks ainult peenra ot- sad, kuid keskosa jäeti kitkumata, sest töö- päevi ülemärkivt brigadir teinud oma üles- tendused peenra otsadest läbi käies ja ega ta peenra keskosa siis hakanud uurima. Halva põlluharimise pärast olnud ka saak muidugi väike — porgandid näiteks kasvanud ainult põldaplikusteks. Sellestki saagist jäänud kolhoosnikutele enestele äärmiselt vähe, sest kõigepealt tulnud ära anda norm riigile, siis teatud kvantum kohalikele parteitegelastele ja mis siis üle jäänud, see jagatud kolhoos- nikute vahel.

Nii sõjariinne augustiku lõpul oli jõudnud nende elukohani, pistnud bolševikud oma hä- vitamishoos nii paberivabrikut kui ka küla põ- lema. Kogu selle rajooni rahvas põgenenud

siis metsa varjule, et end mitte lasta punas- test kaasa viia Leningradil.

„Meid oli metsas tuhandeid inimesi!“ kirjeldab ingerlane oma elu sõjapäevil. „Viis nädalat elasime metsas, alles siis julgesime tagasi pöörduda oma kodukülla, mis vahepeal juba mõnda aega oli olnud saksa võidukate vä- gedega käes. Kuid küla 60-est elanikust oli jää- nud järele ainult kaks, kõik teised olid hävi- tatud kommunistide poolt nende taganemisel. Kaevamine enestele siis koopad ja elasime paar kuud koopaelanikena.“

Edasi jutustab M. K., kuidas nad 8. det. alustanud teekonda Eesti suunas, sest endises kodukohas pole olnud enam mi- digi peale hakata — polnud toidu- ega kütte- tagavara talve jaoks. Tulema hakatud jalgsi, „Kaske oli see tulek.“ — tähendab jutus- taja, „Kannatasime teel külma ja nälga. Eriti häda oli lastega, kellest kõige väiksem on 11-kulne, sest pakane kippus neil vägi- siksikuid kehaosi ära näpistama, olgu see siis käes või keigul neid vedades. Oli ju 40 kraa- di külmas.“

Luigavas kogunenud juba terve eshelon en- disest bolševike „paradiisist“ põgenenaid. Nende hulgas on olnud eestlasi, soomlasi, lät- lasi ja ka venelasi. Rongil saabunud nad Val- ka ja sealt edasi juba Tartusse.

„Oleme üliõnnsad ja tänuilnud sooja vastu- võtu eest.“

mida meile on üles näidatud nii ametiasutuste kui ka üksikute isikute poolt. Tahan nüüd jätta siia alaliseks elanikuks. Olen ametitl- puusepp ja lootan siin tööd leida, ning ega siis enam muret ole perekonna üllapidamise pärast.“ — lõpetab vest- e ingerlasest hõimu- vel, olles kindlas veendumuses, et tema edas- pidine elukäik on juba märksa õnnelikum, kui seda olid olnud mõeldud aastakümned puna- sel kitskuste ja häda maal.

Põltsamaa punased näevad

II.

Metsavendade taganemise järel tulevad Põltsamaa linna täitevkomiteelased hävitus- pataljoni kaitse all tagasi. Täitevkomitee sek- retär laseb ära tähtsama hoone ette paigutada relvastatud hävituspataljoni. Turuplatsile ja tänavatele pannakse samuti neljakaupa patrulleerima Paide ja Türi tsheksiste.

Kapten Harting Reinvald on oma sala- jase staabia jäänud linna. Talle tuuakse sõ- na, et lga maja oisitakse täitevkomitee käsul hävituspataljoniaste poolt läbi. Kiire korras pakitakse vähesed asjad kokku ning saade- takse doktor Carl Primale teade, et nüüd on viimne aeg põgeneda.

Reinvald jääb ootama dr. Prima ilmu- mist. Suur on aga tema kohkumine, kui käskjalga ilmub tagasi ilma Primata ja ütleb: „Härra doktor ei tule! Ta käskis teile edasi ütle- da, et ta ei usu, et punased arste tapavad. Pealegi on ta abikaasa haiglane!“

Nüüd ei jäänud kapten Reinvald muud üle kui põgeneda kogu staabia. Vaevalt on ta saanud oma korterist lahkuks, kui ilmu- vadki tsheksistid tema korterisse. Tseksistide raev on suur, kui nad leiavad eest tühja korteri.

Teistelt majaüürnikkudest küsivad nad: „Kuhu võis minna Reinvald? Meil on temale väga tähtsast ja olulist edasi ütlema.“ „Meie ei tea, kuhu ta võis minna!“ vastavad türlis- ted ühiselt. „Kas see Harting Reinvald oli kapten ja kas tema võitis valgete kodusõjast osa?“ usutleb üks tsheksiste majaelanikke. „Ka seda meie ei tea, kas ta oli kapten või ei olnud!“ vastavad majaelanikud õigu kehtades.

Kapten Reinvald poolt lähevad tsheksis- tid kingsepp Eduard Kuusk'i korterisse ning vangistavad viimase. Kuusk'i vangistamise põhjuseks oli, et ta pidas metsavendadega si- det ja viis neile metsa süüa.

Kingsepp Kuusk'i järel vangistatakse Arnold Süm, Elmar Paju, Kari Susi, Paul Särmel ja doktor Carl Prima. Neid kõiki süü- distatakse selles, et nad olid vabadussõjajäsed. Vangistatud viiakse Põltsamaa linna täi- tekomitee ruumidesse teisele korrale, kus nad nagaanilaskudega mõrvatakse.

Nagu hilisemal juurdusel on selgunud, et kaks mõrvamise eel kohutav plinamine. Kingsepp Eduard Kuusk'i on piinatud kaks tundi.

Üks linlasi, kes oli peidus oma maja põ- ningul, oli kuulnud, kuidas tsheksistid olid Kuusk'ilt küsinud: „Kas sa, kuradi täi, ei ol- nud vaps?“ Seejäril oli kuulda tume- dadel müte, millele järgnes Kuusk'i karjatus. „Ah sa, kurat, karjud nüüd! Sinusugused tellisidki sakslased siia! Ise sa oled vaene kingsepa- nru, aga ikkagi austad pursuisid!“ kostis hambaidkiristava tsheksisti hääl.

„Anna talle hästi ja murdke luid ka, et ta pappide paradisis hästi meid mees- peaks!“ kuuldas teine hääl, mis laskis oletada häälloomanihus juuti.

Kuuldus kohutav rugin, millele järgnes luust ja lihast läbivõlv Kuusk'i karjatus. „Tapke mind kohe, aga ärge piinake,“ karjus Kuusk oiaates.

„Vingerda, vingerda, kingsepakene!“ Si- ei oleks neid vingerdusi tarvis, kui sa oleksid olnud proletariaalne ja Lenini-Stalini aust- aja!“ kostsid tsheksistide häälled. Siis jäi kõi- vaikseks. Nähtavasti minestas Kuusk plina- miste tagajärjel.

Kostis kaks tume- dadel pauku. Nagu arvata võib, lõpetasid need Kuusk'i elu. Kõik mõrvatute laibad tassiti rõdule, kust nad siis rõdu akendest alla visati. Tseksistid olid toonud voorimehe, kes

pidi mõrvatud ära koristama ja lossiparki maha matma.

Kui doktor Primat alla visati, siis oli üks tsheksiste irvitades ütlunud: „Üks rasvane siga läheb nüüd!“

Toas, kus mõrvati, on näha suured pruun- id laigud põrandal, mis koha lasevad oletada, et see on veri. Kõik neli toasena on vere- pritsmetega kaetud. Seintel on näha kuiva- nud peaja-jükke ja karvu. Terasel vaatlemisel võib kindlaks teha, et need karvad osutuvad inimeste juusteks.

Kui seinu edasi vaadeldi, siis on kuuli- aukude juures vaevalt märgatavalt näha püs- sirohusuitsu jälgi. See lasab oletada, et mõr- vati laskisid oma ohvreid väga lähedalt ja ärritatult, mille tagajärjel nad oma ohvrite verega üle pritsiti. Üks mõrvareist on oma verisel käsi pühkinud tapetile, sest tapetil on selgesti näha sõrmejälgi, mis on olnud tugevasti verega.

Põranda vaatlusel, mis küll on kunagi värvitud pruuniks, kuid aja jooksul kulunud, selgus, et veri on imunud põrandalauadesse üle ühe sentimeetri.

Tuba, kus mõrvati, on üle kolme meetri kõrge, kuid lae vaatlusel leidub ka seal vere- pritsmeid.

Tseksistid on oma ohvreid lohistanud rõ- dule, sest lohistamisel põrandale tilkunud veri on imunud tugevasti põrandalauadesse joontena.

Inimverega on määratud ka rõdu põ- rand ja aknalaud. Rõdu käsi- püude küljes võib samuti näha kuivanud ajutükke.

Kui doktor Carl Prima ja teised olid mõr- vatud linna täitevkomitee käsul, siis

hakati uusi ohvreid otsima.

Täitevkomiteelased lasevad vahistada Elmar Audru, kes oli ümbruskonnas üks tuntumaid ja jõukamaid talunikke.

Elmar Audru, kes oma vahistajaga on jõudnud Jõgeva maanteele, näeb äkitselt maas lebamas tühja veepudele. Kassi- vade- daga haarab ta maast pudeli ning järgmisel sekundil lajab pudel tsheksisti pähe. Vilma- ne kukub ulmaest tänavale. Samasuguse ki- rusega haarab Audru tsheksisti püssi ning pistab jooksu.

Kõike seda sündmust nägi pealt üks pu- nasõudureid. Viimane tulistas põgenikku. Audru tulistas vastu ja haavab sõdurit. Paukude peale jooksevad teised punasõdurid ja hävi- tuspataljonlased sündmuskohale.

Tekib äge, kuid lühike tulevahetus Audru ja punasõdurite vahel. Audru lõpevad pad- runid otsa. Ta langeb kuulidest tabatuna surmalt tänavakividele.

Linna täitevkomitee suurendab hävitus- pataljoniaste arvu läti ja leedu tsheksistidega. Linnas ei lasta enam peagaug ühes lüheda. Suur-Sillale on seatud neljameheline tsheksis- tidest valvetsalk, kes kontrollivad iga silla- tilijat.

Kellel juhtub, et tal pole passi ühes, see vangistatakse kui kontrrevolutsionäär. Lin- lased, needki vähesed, kes veel olid linna jää- nud, ei julge üldse oma korteritest lahku- da. Tänavad on täiesti tsiviilelanikest tühjad.

Joobnud tsheksistid hakkavad aeg-ajalt tühje kortereid rüüstama ja rõõvima. Kui enam midagi rõõvida pole, siis tuleb järg- kohalejäänud linlaste koterite tühjaks.

Sakslaste lähenemisel linnale algab üldi- ne rüüvimine ja põletamine.

H. M.—el.

Pea- ja vastutav toimetaja M. Kuldkepp

Nats. E. K. U. „Postimees“ trükk, Tartus 1942.

Eesti rahvas on visa

Kõik kommunistide poolt mahapõleta- tud küladesse. Põletatud hoonete ase- mele ehitatakse veel paremad.

Külmal, aga kaunil hommikutunnil alus- tan küldimehega sõitu kommunistide poolt hävitatud ja põletatud küllade ahervaremetele. Hobuselt on nagu külm, sest ta sõidab pa- rajat traavi ilma peremehe sundimata. Pak- kasepõlts on temagi ehtinud peaaegu üleni härratusega.

Meie teed tähistavad lõpmata pikad pu- rustatud venelaste tangikoollid. Need to- hutud terasmassid olid kunagi „võitmatu“ punaarmee ühikuseks. Nende terasmassidega tahtsid Moskva võimuhed hävitada kogu Lääne-Euroopa kultuuri ning orjastada tel- viliseeritud rahvaid. Nüüd, nagu saatus pei- kena, vedelevad need siin põhjamaa metsades rusudena, kattes laialdast maa-ala. Taamal paistab mürskudest purustatud ja põlenud mets.

Meie teed tähistavad

langenud kangelaste haud.

Nende haud on püstitatud põhjamaa sookaske- dest laetidega. Igale haualle on asetatud männi- või kuusepuust rist. Risti ülemisele osale on aisse põletatud haakrist, auaste, langenud kangelase nimi ja sünni- ning surmaaeg. Risti tippu on asetatud rahvaste vabadusvõit- leja sõjakübar — kilver Suur-Saksamaa võimsa kottkaga, viimseks maiseks austuseks langenule.

Haud ise on kaunitl korraldatud ja ro- heliste männi- ja kuuseokstega lüstatud. Ühele haualle on kellegi tütarlapse poolt ase- tatud mirdiokestest pärg ühes kästetikirjuta- tud tekstiga lünlil, kust võib lugeda järgmise lause: „Sinule, tundmatu kangelane, annan oma mõrjapärja!“

Teraset tankidurud on juba ammu- jäänud seljatala, kuid langenud kangelaste haudu leiame veel igal edasijõetud kilo- meetril. Nad on maetud samaselt nagu eel- misedki. Nagu ma küldimehelt teada sain, oli siin Tapiku metsades mõeldud aasta- aasta juulil lõpul sakslaste kangelaski lahing met- sapuuden punaväe soomusviisidega. Lahin- gu lõppresuldaadid oli muidugi punaväe soom- usmasside hävitamine ja üle 30 000 puna- väelase vangilangemine.

Lahing oli kestnud üle kuue päeva siin Sakalamaa metsades. Ümberhaaratud puna- sed olid alistunud alles siis, kui kõik poltri- kid olid langenud. Muidugi nõudis see metsa- lahing ohvreid ka võitjalt.

Mets hakkab harvenema. Hõredate puu- de vahel on näha lumistunud põhilappe ja veidi eemal

ahervaremetes küla.

Meie selja taha on ammu- jäänud purustatud tankidekoollid, kangelaste haud ja salapä- raselt kahisev okasmets, kuid ahervaremetes